

นบท.

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การเปิดเสรีธุรกิจบริการภายใต้ความตกลงอาเซียน กับพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒

จัดทำโดย นางสาวสุภารัตน์ ฮุนพงษ์สิมานนท์
รหัส ๖๐๔๒

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ ๖ ปี ๒๕๕๗
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล

(Individual Study)

เรื่อง การเปิดเสรีธุรกิจบริการภายใต้ความตกลงอาเซียน กับพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒

จัดทำโดย นางสาวสุภารัตน์ ฮุนพงษ์สิมานนท์
รหัส ๖๐๔๒

หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ ๖ ปี ๒๕๕๗
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต ของกระทรวงการต่างประเทศ

ลงชื่อ.....
(เอกอัครราชทูตเพ็ญศักดิ์ ชลารักษ์)
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....
(เอกอัครราชทูตจันทร์ทิพา ภู่ตระกูล)
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรทัย ก๊กผล)
อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ประเทศไทยได้ร่วมลงนามกับประเทศสมาชิกอาเซียนรวม ๑๐ ประเทศเพื่อจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC : ASEAN Economic Community) ตาม “AEC Blueprint” เพื่อมุ่งสู่การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน (Single Market and Production Base) ในปี ๒๕๕๘ โครงสร้างกฎระเบียบทางด้านการค้าที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งส่งผลให้อาเซียนมีตลาดที่มีขนาดใหญ่ขึ้นและเป็นการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ อีกทั้งเป็นการสร้างอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจให้กับประเทศสมาชิกในอาเซียนมากยิ่งขึ้น

สำหรับความตกลงเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้อาเซียน ซึ่งประเทศไทยได้เปิดเสรีธุรกิจบริการเพิ่มขึ้น โดยปัจจุบันมีการจัดทำข้อผูกพันการเปิดเสรีชุดที่ ๘ โดยมุ่งเน้นสาขาบริการที่สำคัญ ได้แก่ สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ และ ICT สาขาบริการสุขภาพ สาขาท่องเที่ยว และสาขาการบิน โดยเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นของนิติบุคคลสัญชาติอาเซียนให้ถึง ๗๐% ภายในปี ๒๕๕๓ สาขาโลจิสติกส์ ภายในปี ๒๕๕๖ และสาขาอื่นๆ ภายในปี ๒๕๕๘ เป็นต้น

ทั้งนี้การเปิดเสรีธุรกิจบริการเหล่านี้เป็นธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นกฎหมายการพาณิชย์ ที่มีบทบัญญัติเกี่ยวข้องกับการอนุญาตให้คนต่างชาติเข้ามาประกอบธุรกิจที่คนไทยอาจจะยังไม่มีความพร้อมที่จะแข่งขัน โดยเฉพาะกิจการที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ รวมทั้งการให้สิทธิคนต่างชาติที่เข้ามาประกอบธุรกิจโดยความตกลงการค้าระหว่างประเทศไทยกับคู่ภาคี ซึ่งเป็นการให้สิทธิแก่นักลงทุนต่างชาติของประเทศคู่ภาคีมาขอใช้สิทธิประกอบธุรกิจตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น

โดยปกติ หากนิติบุคคลอาเซียนต้องการที่จะเข้ามาจัดตั้งธุรกิจในประเทศไทย จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ เมื่อเข้าเงื่อนไข ดังนี้ ๑. มีการถือหุ้นของคนต่างชาติ ตั้งแต่ ๕๐% ขึ้นไป ๒. ประกอบธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติโดยการขออนุญาตการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวตามมาตรา ๑๗ ก่อนเริ่มประกอบธุรกิจ อย่างไรก็ตามเมื่อประเทศไทยได้ทำความตกลงเปิดเสรีทางการค้าและบริการภายใต้อาเซียน ส่งผลให้นักธุรกิจอาเซียนที่ประสงค์ประกอบธุรกิจตามความตกลงและธุรกิจนั้นเป็นธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ นิติบุคคลสัญชาติอาเซียนสามารถขอใช้สิทธิตามความตกลงดังกล่าวผ่านช่องทางการขอหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

ตามมาตรา ๑๐ ซึ่งให้สิทธินิติบุคคลต่างด้าวที่ประสงค์เข้ามาประกอบธุรกิจตามสนธิสัญญาหรือความตกลงที่ประเทศผูกพัน เพื่อเป็นการับรองการใช้สิทธิของนิติบุคคลให้เป็นไปตามความตกลงดังกล่าว ส่งผลให้นักธุรกิจอาเซียนสามารถถือหุ้นได้จำนวนมากว่า ๕๐% โดยที่ไม่ต้องขออนุญาตการประกอบธุรกิจ เพียงแต่ต้องได้รับหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้าในธุรกิจดังกล่าวเท่านั้น

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ในฐานะผู้กำกับดูแลการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงมีภารกิจในการให้บริการหนังสือการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวแก่นักธุรกิจอาเซียนที่ขอใช้สิทธิตามความตกลงที่ประเทศไทยเป็นภาคีในการดำเนินธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการประกอบของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒

ทั้งนี้ กรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการบูรณาการเข้าเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จึงกำหนดนโยบายการขับเคลื่อนธุรกิจไทยสู่ AEC และได้สร้าง “ASEAN FAST TRACK LANE” “หรือทางด่วนนักธุรกิจอาเซียน” เป็นช่องทางพิเศษเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักธุรกิจอาเซียนที่มาขอใช้สิทธิการประกอบธุรกิจภายใต้ความตกลง ซึ่งมีความสะดวกและรวดเร็วกว่าช่องทางการขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจเป็นอย่างมาก โดยใช้ระยะเวลาตามกฎหมายไม่เกิน ๓๐ วัน รวมทั้งการสร้างคลังข้อมูลอาเซียนเพื่อให้นักธุรกิจสามารถเข้าถึงข้อมูลทางกฎหมายและหน่วยงานที่รับผิดชอบได้สะดวกมากยิ่งขึ้น โดยมุ่งการให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพและมีเป้าหมายเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทในการอำนวยความสะดวกในการลงทุนจากอาเซียน เพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยสู่การเป็นหนึ่งในผู้นำทางเศรษฐกิจในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

รายงานนี้ยังมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการดำเนินการด้านบริหารการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว โดยระยะสั้น เสนอการสร้างบรรยากาศที่ดีต่อการลงทุนและใช้มาตรการในการบริหารจัดการให้การเข้ามาลงทุนมีความคล่องตัว โปร่งใส รวมทั้งมีข้อมูลทางธุรกิจสำหรับคนอาเซียนที่เข้าใจง่ายและสะดวกต่อการปฏิบัติ ระยะยาว ศึกษาประเภทธุรกิจที่จะเปิดเสรีต่อไป และเสนอแก้ไขกฎหมายมาตรา ๑๐ โดยเพิ่มข้อยกเว้นการบังคับใช้ทุนขั้นต่ำ เพื่อให้กฎหมายไม่ขัดต่อหลักปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (Natioal Treatment) ในการทำความตกลงกับประเทศต่างๆ ในอนาคตต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ ๖ ปี ๒๕๕๗ ซึ่งสามารถจัดทำและดำเนินการให้แล้วเสร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์จากท่านเอกอัครราชทูตเพ็ญศักดิ์ ชลารักษ์ ท่านเอกอัครราชทูตจันทร์ทิพา ภู่ตระกูล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรทัย ก๊กผล ที่ได้ให้คำแนะนำ แนวทาง รวมถึงข้อคิดเห็นทางด้านวิชาการที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ข้าพเจ้าจึงขอขอบคุณคณะอาจารย์ที่ปรึกษามาในโอกาสนี้

นอกจากนี้ ข้าพเจ้าขอขอบคุณบุคคลและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนหลายฝ่าย รวมทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็น ข้อมูล และคำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำรายงานฉบับนี้ อันได้แก่ นายรณรงค์ พูลพิพัฒน์ ผู้อำนวยการสำนักการค้าบริการและการลงทุน กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ นายสำรวย แดงด้วง ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย นางปรารถนา หัสมินทร์ ผู้อำนวยการสำนักบริหารการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว นายวรวิทย์ สิงห์อินทร์ หัวหน้าสำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดอำนาจเจริญ และนางกุลพัทธ์ แจ้งกมลกุลชัย นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ

ทั้งนี้ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณอธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ที่สนับสนุนให้ข้าพเจ้าได้เข้ารับการอบรมหลักสูตรนี้ ซึ่งทำให้ข้าพเจ้าได้รับการพัฒนาศักยภาพ และเสริมสร้างความรู้ในการดำเนินภารกิจที่เกี่ยวข้องในระดับสากล อันจะช่วยในการขับเคลื่อนนโยบายการต่างประเทศให้บรรลุผลต่อไป

สุภารัตน์ ฮุนพงษ์สิมานนท์

สิงหาคม ๒๕๕๗

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร ง

กิตติกรรมประกาศ ฉ

สารบัญ ช

สารบัญตาราง ฌ

สารบัญภาพ ญ

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ ภูมิหลังและความสำคัญของปัญหา ๑

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา ๖

๑.๓ ขอบเขตการศึกษา/วิธีการศึกษา ๖

๑.๔ ประโยชน์ของการศึกษา ๖

บทที่ ๒ แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ แนวคิดทฤษฎี ๘

๒.๒ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ๑๒

๒.๓ สรุปกรอบแนวคิด ๑๕

บทที่ ๓ ผลการศึกษา

๓.๑ การเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้อาเซียน ๑๖

๓.๒ หลักการเปิดเสรีการค้าบริการและการลงทุนของอาเซียน ๑๗

๓.๓ หลักการสำคัญของ GATS สำหรับการเปิดเสรี ๑๙

๓.๔ การจัดทำข้อผูกพันการเปิดเสรีธุรกิจบริการ ๒๐

๓.๕ ข้อกฎหมายในประเทศ ๒๑

๓.๖ บทบัญญัติของพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ และการจัดทำความตกลง ๒๖

๓.๗ เปรียบเทียบธุรกิจบริการภายใต้ความตกลงว่าด้วยบริการของอาเซียน กับธุรกิจบัญชีท้าย พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ ๒๙

๓.๘ สถิติการออกใบอนุญาตและหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๓ – พฤษภาคม ๒๕๕๗ ๓๓

สารบัญ (ต่อ)

๓.๙ เปรียบเทียบผลดีผลเสียของความตกลงการเปิดเสรีธุรกิจบริการภายใต้อาเซียนกับพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ ๓๖

บทที่ ๔ บทสรุปและข้อเสนอแนะ

๔.๑ สรุปผลการศึกษา ๓๙

๔.๒ ข้อเสนอแนะ ๔๕

บรรณานุกรม ๔๗

ภาคผนวก

ก กฎกระทรวง กำหนดทุนขั้นต่ำและระยะเวลาในการนำหรือส่งทุนขั้นต่ำเข้ามาในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ ๔๘

ข กฎกระทรวง กำหนดทุนขั้นต่ำและระยะเวลาในการนำหรือส่งทุนขั้นต่ำเข้ามาในประเทศไทย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๗ ๕๑

ค กฎกระทรวง กำหนดทุนขั้นต่ำและระยะเวลาในการนำหรือส่งทุนขั้นต่ำเข้ามาในประเทศไทย (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๒ ๕๔

ประวัติผู้เขียน ๕๗

สารบัญตาราง

ตารางที่ ๑ บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรี ๒๔

ตารางที่ ๒ บทบัญญัติที่ยกเว้นให้คนต่างด้าวที่ประกอบธุรกิจตามบัญชีท้ายโดยสนธิสัญญา ที่ประเทศไทยเป็นภาคีหรือมีความผูกพันตามพันธกรณี ๒๗

ตารางที่ ๓ เปรียบเทียบธุรกิจบริการภายใต้ความตกลงว่าด้วยบริการของอาเซียน กับธุรกิจในบัญชีท้าย พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ ๒๙

สารบัญภาพ

ภาพที่ ๒.๑ กระบวนการจัดทำกรอบแนวคิดในการศึกษา ๑๕

ภาพที่ ๓.๑ สาขาธุรกิจบริการภายใต้ WTO ๒๐

ภาพที่ ๓.๒ สถิติการออกใบอนุญาตและหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว
ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๓ – พฤษภาคม ๒๕๕๗ ๓๓

ภาพที่ ๓.๓ การอนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจแยกตามประเภทธุรกิจ
ตั้งแต่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๓ – ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ๓๓

ภาพที่ ๓.๔ การอนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจสำนักงานผู้แทน
ตาม พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ ๓๔

ภาพที่ ๓.๕ การอนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจกรณีคู่สัญญากับภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ ๓๕

ภาพที่ ๔.๑ ความสัมพันธ์ระหว่าง AEC กับพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจ
ของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ ๓๙

ภาพที่ ๔.๒ การเข้ามาประกอบธุรกิจภายใต้ความตกลงอาเซียนกับพระราชบัญญัติ
การประกอบธุรกิจ ของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ ๔๓

บทที่ ๑
บทนำ

๑. ภูมิหลังและความสำคัญของปัญหา

๑.๑ ภูมิหลัง

๑.๑.๑ กฎหมายการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวในประเทศไทย

ประเทศไทยเริ่มมีการควบคุมดูแลการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ โดยออกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๑ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ซึ่งกฎหมายฉบับนี้มีหลักการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ประกอบการคนไทยและรักษาดุลอำนาจทางการค้าและเศรษฐกิจของประเทศ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว โดยได้ยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๑ (พ.ศ. ๒๕๑๕) และตราพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งมีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๓ เนื่องจากประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๑ บังคับใช้มาเป็นเวลานาน และมีหลักการบางประการไม่สอดคล้องกับสภาวการณ์ทางเศรษฐกิจ การลงทุน และการค้าระหว่างประเทศ

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒

๑. นิยามคนต่างด้าว หมายถึง ๑) บุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทย ๒) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในต่างประเทศ ๓) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทยแต่มีบุคคลตาม ๑) หรือ ๒) ถือหุ้นหรือลงทุนตั้งแต่ ๕๐% ขึ้นไป หรือห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนที่มีหุ้นส่วนผู้จัดการเป็นคนไม่มีสัญชาติไทย ๔) นิติบุคคลจดทะเบียนในประเทศไทยโดยมีบุคคลตาม ๑) ๒) หรือ ๓) ถือหุ้นหรือลงทุน ๕๐% ขึ้นไป

๒. ประเภทธุรกิจที่กำหนดตามบัญชีท้าย ๓ บัญชี

บัญชีที่ ๑ เป็นธุรกิจที่ไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจด้วยเหตุผลพิเศษ

บัญชีที่ ๒ เป็นธุรกิจเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือความมั่นคงของประเทศ และธุรกิจที่มีผลกระทบต่อศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณีและหัตถกรรมพื้นบ้านหรือทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

บัญชีที่ ๓ เป็นธุรกิจที่คนไทยยังไม่มีความพร้อมในการแข่งขัน

๓. การขอประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว มีสองกรณีคือ กรณีแรกขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจมาตรา ๑๗ โดยคณะกรรมการการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวเป็นผู้พิจารณาอนุญาต กรณีที่สอง การขอรับหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจตามมาตรา ๑๐ โดยคนของประเทศคู่ภาคีที่ประเทศไทยมีความตกลงตามพันธกรณี แจ้งขอใช้สิทธิตามความตกลง หรือคนต่างด้าวได้รับบัตรส่งเสริมการลงทุนตามมาตรา ๑๒ ในธุรกิจที่อยู่บัญชีท้ายกฎหมายฉบับนี้

๔. เงื่อนไขอื่นๆ เช่นต้องมีทุนขั้นต่ำอย่างน้อยสามล้านบาท อัตราส่วนทุนกับเงินกู้ ๑ : ๗

โดยสรุปรัฐบาลไทยมีเจตนารมณ์ในการประกาศใช้กฎหมายฉบับนี้ ๒ ข้อคือ

๑) เพื่อส่งเสริมให้มีการแข่งขันในการประกอบธุรกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๒) เพื่อให้กฎหมายในประเทศมีความสอดคล้องกับพันธกรณี สนธิสัญญาระหว่างประเทศ

๑.๑.๒ บทบาทของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

๑) บทบาทด้านกฎหมายที่ผ่านมากรมพัฒนาธุรกิจการค้าในฐานะหน่วยงานกำกับการให้สิทธิภายใต้ความตกลงแก่นักลงทุนต่างด้าวที่มาขอใช้สิทธิเพื่อประกอบธุรกิจในบัญชีท้ายพ.ร.บ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้เข้าร่วมประชุมเตรียมการสำหรับการเจรจาการเปิดเสรีการค้าบริการและการลงทุนภายใต้กรอบต่างๆ ที่จัดโดยหน่วยงาน เช่น กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และ กระทรวงการต่างประเทศ เป็นต้น รวมทั้ง การเข้าร่วมประชุมเจรจา เช่น ประชุมคณะกรรมการความร่วมมือด้านการลงทุนอาเซียน (Coordinating Committee on Investment-CCI) ในบางกรณีหน่วยงานดังกล่าวข้างต้นก็อาจมีหนังสือสอบถามความเห็นด้วย กรมฯ จึงต้องให้ความเห็นสำหรับความตกลงแต่ละฉบับในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อกฎหมายการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว สำหรับการเจรจาและจัดทำความตกลงการเปิดเสรีการค้าบริการและการลงทุนหรือความตกลงอื่น

บทบัญญัติของพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ มีข้อกำหนดซึ่งเกี่ยวข้องกับการทำความตกลงเปิดเสรีการค้าบริการและการลงทุนระบุไว้อย่างชัดเจน โดยกำหนดให้คนต่างด้าวที่จะประกอบธุรกิจตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติฯ โดยอาศัยสนธิสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคีหรือมีความผูกพันตามพันธกรณี ให้ได้รับการยกเว้นจากการบังคับใช้บทบัญญัติบางอย่าง และให้เป็นไปตามบทบัญญัติและเงื่อนไขของสนธิสัญญา หรือความตกลงแต่ละฉบับ

๒) บทบาทด้านธรรมาภิบาลธุรกิจ

ในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ จำนวน ๙ ฉบับ ได้ตระหนักและให้ความสำคัญในการตรวจสอบและกำกับดูแลนิติบุคคลให้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎมายอย่างเคร่งครัด มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดต่อผู้กระทำผิด ผลักดันให้ธุรกิจนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการประกอบธุรกิจ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบธุรกิจเกิดความตระหนัก และมีจรรยาบรรณในการประกอบธุรกิจ โดยนำหลักธรรมาภิบาลไปปรับใช้ รวมถึงยกระดับคุณภาพการให้บริการของสำนักงานบัญชีสู่เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ ให้มีการจัดทำข้อมูลทางบัญชีและรายงานทางการเงินเป็นไปตามกฎหมายและมาตรฐานการบัญชี ทำให้ธุรกิจมีงบการเงินที่มีความน่าเชื่อถือ สร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้เศรษฐกิจของประเทศมีความมั่นคงยั่งยืนต่อไป

๓) บทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจ

กรมพัฒนาธุรกิจ ได้จัดทำแผนงานสอดคล้องตามนโยบายรัฐบาล โดยมุ่งเน้นให้การส่งเสริมพัฒนาSME ในสาขาธุรกิจที่มีการเชื่อมโยง และอยู่ภายใต้ความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน (AFAS : Asean Frameworks Agreement on Service) โดยแบ่งเป็น ๒ กลุ่ม คือ

๓.๑ สาขาบริการนั้น ๆ ที่มีความเชื่อมโยงภายใต้กรอบความตกลงการเปิดเสรี ได้แก่ธุรกิจที่เกี่ยวกับความจำเป็นขั้นพื้นฐานของคนไทย คือ ธุรกิจค้าส่ง – ค้าปลีก ธุรกิจแฟรนไชส์ แนวทางในการส่งเสริมพัฒนาธุรกิจสู่ AEC กรมได้จัดทำบันได ๓ ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ ๑ สร้างองค์ความรู้ และเสริมสร้างศักยภาพด้านการบริหารจัดการ

ขั้นที่ ๒ การยกระดับธุรกิจสู่เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ เพื่อเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบระดับคุณภาพการบริหารจัดการธุรกิจ ดังนี้ เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพธุรกิจโลจิสติกส์ ธุรกิจบริการ (ธุรกิจก่อสร้าง อู่ซ่อมรถ สปา ร้านอาหาร และบริการผู้สูงอายุ) ธุรกิจค้าส่ง - ค้าปลีก ธุรกิจแฟรนไชส์แห่งชาติ

ขั้นที่ ๓ สร้างโอกาสทางการตลาดและเชื่อมโยงเครือข่ายธุรกิจสู่สากล จึงสนับสนุนให้ธุรกิจรวมตัวเป็นเครือข่ายธุรกิจ (Biz Club) พัฒนาศักยภาพสถาบันการค้าเพื่อพัฒนาธุรกิจไทยรองรับ AEC

การดำเนินงานของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า มีเป้าหมายเพื่อยกระดับให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่ง่ายต่อการทำธุรกิจ (Ease of Doing Business) ในระดับ Top Ten ของโลก รวมถึงเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs เพื่อยกระดับธุรกิจไทยสู่มาตรฐานสากล เพื่อสร้างอนาคตให้กับระบบเศรษฐกิจและภาคสังคมอย่างแท้จริง

๑.๑.๓ การเปิดเสรีการค้าบริการของประเทศไทย

ประเทศไทยได้มีการเจรจาการเปิดเสรีด้านการค้าบริการและการลงทุนภายใต้กรอบต่างๆ โดยมีบางความตกลงที่มีผลใช้บังคับแล้ว เช่น

- สนธิสัญญาทางไมตรีและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสหรัฐอเมริกา (พ.ศ.๒๕๑๑) มีข้อกำหนดดังนี้ ต้องเป็นคนสัญชาติอเมริกันหรือนิติบุคคลที่ก่อตั้งในประเทศไทยหรือประเทศสหรัฐอเมริกา ที่มีจำนวนทุนข้างมากเป็นของคนสัญชาติอเมริกันหรือกรรมการบริหารมากกว่าครึ่งหนึ่งต้องเป็นคนสัญชาติอเมริกันและหรือคนไทย หรือหากกรรมการบริหารหลายคนได้รับมอบอำนาจให้ลงนามแทนร่วมกัน กรรมการส่วนมากต้องไม่เป็นคนชาติที่สาม สนธิสัญญาฉบับนี้เปิดเสรีให้คนอเมริกันประกอบธุรกิจได้ทุกประเภท ยกเว้นธุรกิจ ๖ ประเภทที่สนธิสัญญาสงวนไว้ ได้แก่ การคมนาคม การขนส่ง การหน้าที่รับดูแลทรัพย์สิน

เพื่อประโยชน์ของผู้อื่น การธนาคารที่เกี่ยวกับการรับฝากเงิน การแสวงหาประโยชน์จากที่ดินหรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น และการค้าภายในเกี่ยวกับผลิตผลทางเกษตรพื้นเมือง

- ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (๑ มกราคม ๒๕๔๘) มีข้อกำหนด ดังนี้ ต้องเป็นนิติบุคคลที่ก่อตั้งตามกฎหมายของประเทศไทย กรรมการที่ได้รับมอบอำนาจแทนบริษัทต้องเป็นคนออสเตรเลียหรือคนไทย ผู้ถือหุ้นของนิติบุคคลต้องเป็นคนออสเตรเลียหรือคนไทย หรือเป็นนิติบุคคลที่ก่อตั้งตามกฎหมายออสเตรเลีย โดยมีคนออสเตรเลียถือหุ้นมากกว่าร้อยละ ๕๐ ผู้ขอหนังสือรับรองต้องมีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของเจ้าของไม่เกิน ๓ : ๑ ความตกลงนี้เปิดเสรีธุรกิจในบัญชีสอง การทำเหมืองแร่ บัญชีสาม การก่อสร้าง การทำกิจการโรงแรม การขายอาหารและเครื่องดื่ม การทำธุรกิจบริการด้านต่างๆ เช่น ที่ปรึกษาทั่วไป บริการหอประชุม บริการจำหน่ายและติดตั้งสินค้าที่ผลิตจากนิติบุคคลออสเตรเลีย บริการสวนสนุกและสวนสัตว์ เป็นต้น

- ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐) มีข้อกำหนดดังนี้ ต้องเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศไทย โดยมีจำนวนผู้ถือหุ้นต่างชาติน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (ยกเว้นธุรกิจบางประเภทที่ไม่มีข้อจำกัดเรื่องจำนวนผู้ถือหุ้นต่างชาติ) ผู้ถือหุ้นของนิติบุคคลต้องเป็นบุคคลธรรมดาสัญชาติไทยหรือญี่ปุ่น หรือเป็นนิติบุคคลที่ตั้งตามกฎหมายของประเทศญี่ปุ่น โดยมีคนญี่ปุ่นถือหุ้นมากกว่าร้อยละ ๕๐ ของทุน กรรมการข้างมากของบริษัทต้องเป็นคนญี่ปุ่น และกรรมการที่ได้รับมอบอำนาจให้ลงนามแทนบริษัทต้องเป็นคนญี่ปุ่น ความตกลงฉบับนี้เปิดเสรีให้นักลงทุนญี่ปุ่นถือหุ้นได้ตั้งแต่ ๕๐ – ๗๕% ขึ้นไปจำนวน ๘ ธุรกิจ ได้แก่ การค้าปลีก การค้าส่ง สินค้าที่ผลิตโดยบริษัทในเครือที่ตั้งในประเทศไทย สินค้ายานยนต์ที่ผลิตโดยบริษัทในเครือที่ตั้งในประเทศญี่ปุ่น การทำกิจการโฆษณา การทำกิจการโรงแรม การขายอาหารและเครื่องดื่ม การบริการให้คำปรึกษาด้านจัดการทั่วไป ด้านโลจิสติกส์ การบริการบำรุงรักษา ซ่อมแซมอุปกรณ์ไฟฟ้าซึ่งเป็นสินค้าที่ผลิตโดยบริษัทนั้นหรือบริษัทในเครือในประเทศไทย

- ความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน

ประเทศไทยได้ลงนามกับประเทศสมาชิกอาเซียน รวม ๑๐ ประเทศเพื่อจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ซึ่งการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้อาเซียน มีรูปแบบของการค้าบริการด้วยกันอยู่ ๔ รูปแบบ (๔ Mode of supply) ตามที่ WTO กำหนด ได้แก่ รูปแบบที่ ๑ : การบริการข้ามพรมแดน รูปแบบที่ ๒ : การบริโภคในต่างประเทศ รูปแบบที่ ๓ : การจัดตั้งธุรกิจเพื่อให้บริการ รูปแบบที่ ๔ : การให้บริการโดยบุคคลธรรมดา ขณะนี้ประเทศไทยได้เปิดเสรีธุรกิจบริการเพิ่มขึ้น โดยปัจจุบันมีการจัดทำข้อผูกพันการเปิดเสรีชุดที่ ๘ โดยเปิดเสรีสาขาบริการที่สำคัญ ได้แก่ สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ และ ICT สาขาบริการสุขภาพ สาขาท่องเที่ยว และสาขาการบิน โดยเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นของนิติบุคคลสัญชาติอาเซียนตั้งแต่ ๕๑ - ๗๐% ภายในปี ๒๕๕๓ สาขาโลจิสติกส์ ภายในปี ๒๕๕๖

และสาขาอื่นๆ ภายในปี ๒๕๕๘ โดยมีรายละเอียดประเภทธุรกิจและจำนวนหุ้นที่ถือโดยคนอาเซียน จำนวน ๔๒ รายการ เช่น ธุรกิจบริการจัดทำบัญชีสำหรับยื่นภาษีให้แก่บริษัทในเครือในกลุ่มถือหุ้นได้ ๕๑% ธุรกิจบริการวิศวกรรมแบบครบวงจรสำหรับควบคุมสัญญาณไฟจราจรถือหุ้นได้ ๗๐% ธุรกิจบริการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ถือหุ้นได้ ๗๐% ธุรกิจบริการวิจัยตลาด (ไม่รวมบริการสำรวจความคิดเห็นถือหุ้นได้ ๗๐%) ธุรกิจบริการโทรเลข โทรสาร โทรเทเล็กซ์ถือหุ้นได้ ๗๐% เป็นต้น

๑.๑.๔ กรมพัฒนาธุรกิจการค้ากับการเปิดเสรีธุรกิจบริการ

กรมพัฒนาธุรกิจการค้าในฐานะหน่วยงานกำกับการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวในประเทศไทยตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งมีบทบัญญัติเกี่ยวข้องกับการอนุญาตให้คนต่างชาติเข้ามาประกอบกิจการที่คนไทยอาจจะยังไม่พร้อมที่จะแข่งขัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจการที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ รวมทั้งการให้สิทธิคนต่างด้าวที่จะประกอบธุรกิจโดยสนธิสัญญาหรือความตกลงการค้าระหว่างประเทศไทยกับคู่ภาคี ซึ่งเป็นการให้สิทธิแก่นักลงทุนต่างชาติของประเทศคู่ภาคีที่มาขอใช้สิทธิเพื่อประกอบธุรกิจในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยการออกหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว จึงต้องให้ความเห็นที่เกี่ยวกับข้อกฎหมายการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวในส่วนที่เกี่ยวข้องสำหรับการเจรจาและจัดทำความตกลงการเปิดเสรีการค้าบริการและการลงทุนหรือความตกลงอื่นเพื่อให้ความตกลงที่จัดทำขึ้นไม่ขัดกับกฎหมายภายในประเทศ โดยเฉพาะพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้เมื่อความตกลงมีผลใช้บังคับ

๑.๑.๕ ความสำคัญของปัญหา

๑) ข้อกฎหมาย

ปัจจุบันข้อกฎหมายภายใต้พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำความตกลงต่างๆ ยังไม่ได้มีการศึกษา และรวบรวมอย่างเป็นระบบที่จะแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างข้อกฎหมายกับข้อบท (Article) ภายใต้ความตกลงต่างๆ และผลที่เกิดจากการทำข้อผูกพันของแต่ละข้อบทที่มีต่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒

๒) บุคลากร

การจัดเตรียมบุคลากรเพื่อรองรับ AEC ยังไม่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะผู้เชี่ยวชาญด้านการเจรจาที่เกี่ยวข้องด้านกฎหมายเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นเร่งด่วน เนื่องจากเมื่อนักลงทุนมาใช้สิทธิภายใต้ความตกลงจำเป็นต้องมีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ ความชำนาญอย่างเพียงพอเพื่อให้บริการ ให้คำแนะนำ รวมทั้งในการสนับสนุนหน่วยงานอื่นๆ ในการให้ข้อมูล การเจรจาที่ถูกต้องและครอบคลุมทุกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความตกลง

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

(๑) ความตกลงเปิดเสรีธุรกิจบริการในอาเซียนกำหนดอย่างไร

(๒) ศึกษาความตกลงเปิดเสรีธุรกิจบริการและการลงทุนอาเซียนกับพระราชบัญญัติการประกอบธรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒

(๓) ศึกษาสภาพการบังคับใช้กฎหมายในประเทศไทย

(๔) ศึกษาเปรียบเทียบผลดีผลเสียของความตกลงเปิดเสรีธุรกิจบริการภายใต้อาเซียนกับพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

๑.๓ ขอบเขตการศึกษา/วิธีการดำเนินการศึกษา

ขอบเขตการศึกษา

(๑) ด้านกฎหมาย ศึกษาและวิเคราะห์บทบัญญัติของพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒และความตกลงเปิดเสรีธุรกิจบริการภายใต้ความตกลงอาเซียน

(๒) เปรียบเทียบประเภทธุรกิจบริการภายใต้ความตกลงอาเซียนกับธุรกิจบริการตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒

วิธีการศึกษา

(๑) ศึกษาจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

๑) ผู้บริหารในสังกัดกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย ผู้อำนวยการสำนักบริการประกอบธุรกิจคนต่างด้าว หัวหน้าสำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดอำนาจเจริญ

๒) ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อ ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักบริการธุรกิจ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

(๒) ศึกษาจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่

๑) ข้อมูลจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

๒) บทความ เอกสารทางวิชาการ จากเว็ปไซต์ที่เกี่ยวข้อง

๓) รวบรวมความเห็นในการประชุมหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

๔) ศึกษาเอกสารทางราชการ เช่นผลการศึกษา บทความ รายงานการประชุม

๑.๔ ประโยชน์ของการศึกษา

(๑) เป็นข้อมูลสำหรับคนต่างชาติที่จะเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศไทยภายใต้ความตกลงอาเซียน

(๒) หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการเข้าร่วมประชุมเจรจาหรือให้ความเห็นสำหรับการจัดทำความตกลงการค้าเสรีที่ประเทศไทยจะเกิดขึ้นต่อไป

(๓) มีข้อเสนอแนะต่อการเป็นหน่วยงานสนับสนุนในการเจรจาการค้าเสรีของประเทศไทย ซึ่งจะนำไปเป็นประโยชน์ต่อประเทศในภาพรวมต่อไป

บทที่ ๒

แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ แนวคิดทฤษฎี

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่นำมาใช้ในการศึกษา ได้แก่ (๑) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ (๒) นโยบายรัฐบาล (๓) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖ (๔) ความตกลงพหุภาคีว่าด้วยการค้าบริการระหว่างประเทศ (The General Agreement on Trade in Services) ดังนี้

๒.๑.๑ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙)[๑]

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙) ในระยะ ๕ ปี ได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการค้าเป็นงานตามแผน โดยคำนึงถึงการเผชิญหน้ากับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายนอกและภายในประเทศที่ปรับเปลี่ยนรวดเร็ว และซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ จึงจำเป็นต้องนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่ พร้อมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศเข้มแข็งขึ้นมาใช้ในการเตรียมความพร้อมให้แก่คน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไป เพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

หลักการสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ จึงมีดังนี้

๑. พัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และขับเคลื่อนในทุกระดับ

๒. ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาให้ความสำคัญกับการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชน

๓. พัฒนาประเทศสู่ความสมดุลในทุกมิติ อย่างบูรณาการ และเป็นองค์รวม

๔. ยึดวิสัยทัศน์ปี ๒๕๗๐ เป็นเป้าหมาย ซึ่งจะส่งผลให้บรรลุการพัฒนาที่อยู่บนรากฐานของสังคมไทย อยู่บนกรอบแนวคิดของการพัฒนาบนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประเทศมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นเสาหลักของความเป็นปึกแผ่นของคนในชาติ ครอบครัวมีความสุขเป็นพื้นฐานที่สร้างคนเป็นคนดี ชุมชนมีความเข้มแข็งและมีบทบาทในการพัฒนา ระบบเศรษฐกิจมีเสถียรภาพ และความสามารถในการแข่งขัน มีการบริการสาธารณะที่มีคุณภาพ มีกฎระเบียบและกฎหมายที่บังคับใช้อย่างเป็นธรรม และประเทศไทยมีความเชื่อมโยงกับประเทศภูมิภาค และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

๒.๑.๒ นโยบายรัฐบาล(๒๕๕๖)[๒]

จากนโยบายของคณะรัฐมนตรี (พ.ศ. ๒๕๕๖) ที่เกี่ยวข้องกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

---

๑ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๗

๒ นโยบายรัฐบาล ปี ๒๕๕๖

ข้อ ๓ นโยบายเศรษฐกิจ

๓.๓.๓ ภาคการท่องเที่ยว การบริการ และการกีฬา รัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๗ ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า คือ ข้อ ๑, ๓ และ ๘

(๑) ยุทธศาสตร์เร่งรัดการพัฒนาประเทศ และเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

๑.๑ การรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

๑.๑.๑ เสริมสร้างศักยภาพของผู้ประกอบการไทยในการค้าและการลงทุนไทยในกลุ่มประเทศอาเซียน สนับสนุนให้คำปรึกษาแก่วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน การใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลธุรกิจและงานวิจัย การทำตลาดเชิงรุก การประชาสัมพันธ์สินค้า และบริการของไทยเพื่อขยายธุรกิจไปสู่ภูมิภาค ควบคู่กับการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม

๑.๑.๒ ส่งเสริมการพัฒนาบริการและขยายเครือข่ายของผู้ให้บริการโลจิสติกส์เข้าไปในตลาดอาเซียน ด้วยการจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษานักลงทุนไทย (Business Consulting Unit) ในประเทศกลุ่มอาเซียน เพื่อให้คำแนะนำนักลงทุน และส่งเสริมกิจกรรมการหาหุ้นส่วนทางการค้า (Partnership) ระหว่างผู้ประกอบการไทย และผู้ค้าในประเทศเพื่อนบ้าน

๑.๒ การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม

เป้าหมาย : วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมมีขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับสากล

ตัวชี้วัด : สินค้าของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมมีส่วนแบ่งในตลาดสินค้าส่งออกของไทย

๑.๒.๑ สนับสนุนให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมมีการรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายวิสาหกิจตามห่วงโซ่อุปทาน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและผลิตผลการผลิตยกระดับการผลิตด้วยนวัตกรรม และเชื่อมโยงการผลิตกับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง

๑.๒.๒ ดำเนินการให้มีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม คุ้มครองส่งเสริมและขยายโอกาสในการประกอบอาชีพของประชาชน เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น และภูมิปัญญาไทย เพื่อใช้ในการผลิตสินค้า บริการ และการประกอบอาชีพ

(๓) ยุทธศาสตร์การสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน

๓.๗ การเพิ่มประสิทธิภาพภาคการตลาด การค้า และการลงทุน

- ผู้ประกอบการไทยมีศักยภาพในการดำเนินธุรกิจเพิ่มสูงขึ้น

(๘) ยุทธศาสตร์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

๘.๒ การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารราชการแผ่นดิน

- องค์กรภาครัฐมีการทำงานอย่างบูรณาการ
- การบริการงานภาครัฐมีคุณภาพ มาตรฐานและธรรมาภิบาลสามารถตอบสนองความต้องการ และเป็นที่ยอมรับของประชาชน

๒.๑.๓ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖[๓]

การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มาตรา ๖ การบริหารบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริการราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน

มาตรา ๘ ในการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ส่วนราชการจะต้องดำเนินการโดยถือว่าประชาชนเป็นศูนย์กลางที่จะได้รับการบริการจากรัฐ

มาตรา ๑๔ ในการจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดินตามมาตรา ๑๓ ให้จัดทำเป็นแผนสี่ปี โดยนำนโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภามาพิจารณาดำเนินการ

การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ มาตรา ๒๐ เพื่อให้การปฏิบัติราชการภายในส่วนราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพให้ส่วนราชการกำหนดเป้าหมาย แผนการทำงาน ระยะเวลาเสร็จของงานหรือโครงการ และงบประมาณที่จะต้องใช้ในแต่ละงานหรือโครงการ และต้องเผยแพร่ให้ข้าราชการและประชาชนทราบทั่วกันด้วย

๒.๑.๔ การค้าบริการตามความตกลง GATS[๔]

ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (The General Agreement on Trade in Services) หรือที่เรียกว่า “GATS”เป็นความตกลงพหุภาคีว่าด้วยการค้าบริการระหว่างประเทศ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดหลักการและกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าบริการระหว่างประเทศสำหรับประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ได้ถือปฏิบัติ ทั้งนี้ ประเทศสมาชิกทั้งหลายรวมทั้งประเทศไทยจะต้องปฏิบัติตามพันธกรณีต่าง ๆ ภายใต้ GATS อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน เช่น หลักการปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง (Most-Favored- Nation Treatment: MFN)

การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการใช้กฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ ที่ควบคุมการค้าบริการตามหลักความโปร่งใส (Transparency) โดยให้ประเทศสมาชิกคำนึงถึงการใช้มาตรการทางกฎหมายภายในของประเทศตนในลักษณะสมเหตุสมผล เป็นกลาง และปราศจากความลำเอียงหรือก่อให้เกิดอุปสรรคโดยไม่จำเป็นต่อการค้าบริการระหว่างประเทศสมาชิกด้วยกัน ๓ รูปแบบการค้าบริการ

---

๓ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖

๔ พรเทพ เบญญาอภิกุล GATS ความตกลงว่าด้วยการค้าบริการ โครงการ WTO Watch (จับกระแสองค์การการค้าโลก) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ๒๕๔๘

ตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการขององค์การการค้าโลก มี ๔ รูปแบบ (Mode of Supply) ดังนี้

- รูปแบบที่ ๑ : การบริการข้ามพรมแดน (Cross Border Supply) เป็นการให้บริการจากพรมแดนของประเทศสมาชิกหนึ่งข้ามพรมแดนไปสู่ประเทศสมาชิกอื่นที่เป็นผู้รับบริการ โดยผู้ให้บริการไม่จำเป็นต้องปรากฏตัวอยู่ในประเทศของผู้รับบริการ มีลักษณะเหมือนกับการนำเข้าและส่งออกสินค้า แต่เปลี่ยนจากสินค้าเป็นการให้บริการ ทั้งนี้ แม้ผู้ให้บริการและผู้รับบริการจะมีสัญชาติเดียวกันก็ตามก็มีลักษณะเป็นการค้าบริการระหว่างประเทศเพราะมีองค์ประกอบระหว่างประเทศกล่าวคือ ตัวบริการมีการเคลื่อนที่ข้ามพรมแดน เช่น การขนส่งทางทะเลและทางอากาศการศึกษาผ่านทางไกล การบริการผ่านสื่อสารโทรคมนาคม และบริการให้คำปรึกษาผ่าน internet เป็นต้น

- รูปแบบที่ ๒ : การบริโภคในต่างประเทศ (Consumption Abroad) เป็นการให้บริการที่เกิดขึ้นในพรมแดนของประเทศผู้ให้บริการ โดยอาศัยการเคลื่อนย้ายของผู้บริโภคเป็นเงื่อนไขสำคัญ ตัวอย่างเช่น การบริการด้านการท่องเที่ยว การเดินทางออกไปรับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลในต่างประเทศ หรือการไปศึกษาในต่างประเทศ เป็นต้น

- รูปแบบที่ ๓ : การจัดตั้งธุรกิจเพื่อให้บริการ (Commercial Presence) เป็นการเข้าไปลงทุนจัดตั้งหน่วยธุรกิจของสถานประกอบการวิชาชีพหรือธุรกิจ (Establishment of Business Entity) ในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้บริการในประเทศผู้รับบริการ ซึ่งมีสถานภาพเป็นนิติบุคคล เช่น การจัดตั้งสาขา สำนักงานตัวแทน หรือบริษัท การเปิดธุรกิจสปาของไทยในประเทศออสเตรเลีย กิจการการเงิน การธนาคาร เป็นต้น

- รูปแบบที่ ๔ : การให้บริการโดยบุคคลธรรมดา (Presence of Natural Person) เป็นการเข้าไปทำงานประกอบอาชีพในสาขาบริการด้านต่างๆ เป็นการชั่วคราว ในประเทศผู้รับบริการ เช่น การเข้ามาประกอบวิชาชีพที่ปรึกษากฎหมายของนักกฎหมายชาวต่างชาติในประเทศไทยครูต่างชาติเข้ามาให้บริการสอนภาษาในประเทศไทย วิศวกร แพทย์ที่เข้าไปทำงานในต่างประเทศ เป็นต้น

ข้อตกลงการค้าบริการขององค์การการค้าโลกที่ได้กล่าวมาข้างต้น ได้ระบุให้มีการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงาน โดยถือเป็น ๑ ใน ๔ รูปแบบของการค้าบริการด้วย แต่ปรากฏว่าการเปิดเสรีดังกล่าวในแต่ละประเทศกลับจำกัดคำว่า “แรงงาน” อยู่ในวงแคบๆ โดยการเปิดเสรีเฉพาะแรงงานระดับสูงในภาคบริการเท่านั้น เช่นนักบริหาร ผู้จัดการ ผู้ไปฝึกงานในต่างประเทศ หรือนักวิชาชีพเฉพาะสาขา เช่น วิศวกร ฯลฯ ซึ่งแรงงานเหล่านี้เป็นทรัพยากรที่ประเทศด้อยพัฒนาขาดแคลนอยู่แล้ว และมีไม่เพียงพอแม้แต่จะนำมาใช้เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศตนเอง การเปิดเสรีแรงงานในภาคดังกล่าวจึงไม่เป็นประโยชน์ต่อประเทศกำลังพัฒนาและด้อยพัฒนามากนัก ในทางตรงกันข้าม สิ่งที่ประเทศกำลังพัฒนามีอย่างเหลือล้นและพร้อมที่จะส่งออกก็คือ แรงงานระดับล่างไม่ว่าจะเป็น กรรมกร แม่บ้าน คนงานก่อสร้าง ซึ่งเป็นกลุ่มแรงงานที่ประเทศพัฒนาแล้วมีความต้องการเช่นกัน

๒.๒ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

(๑) บทวิเคราะห์จากศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจธนาคารไทยพาณิชย์ “ประเทศไทยจะได้รับผลกระทบและมีโอกาสอย่างไรจาก AEC”๕

บทวิเคราะห์มีความเห็นว่า จากการรวมตัวเป็น AEC นั้น ทำให้อาเซียนน่าสนใจขึ้นด้วยตลาดที่ใหญ่กว่า EU ในแง่ของประชากร ทำให้อาเซียนมีบทบาทโดดเด่นขึ้นในเศรษฐกิจโลก โดย AEC จะส่งผลต่ออาเซียน ดังนี้

๑) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ให้โอกาสที่ดีขึ้น ดังนี้

- ขนาดประชากร ๕๘๐ ล้านคน ซึ่งมากกว่าสหภาพยุโรป
- มี GDP ขนาด ๑.๕ ล้านล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งเท่ากับเกาหลีใต้
- การค้าระหว่างประเทศ ๑.๖ ล้านล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งเป็น ๖ เท่าของประเทศไทย
- ขนาดการลงทุนโดยตรง ๕๐ พันล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งเท่ากับ ๖๐% ของวัน
- การท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ๖๕ ล้านคนเท่ากับอันดับ ๒ ของโลก รองจากฝรั่งเศส

๒) การดำเนินการตาม AEC Blueprint ไม่ได้หมายความว่าการรวมตัวจะเป็นผลสำเร็จ ขณะนี้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดำเนินการสำเร็จไปแล้ว ๗๓.๖% ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจาก AEC จะไม่เกิดขึ้นทันทีทันใดในปี ๒๐๑๕ เพราะการดำเนินการเป็นการเพิ่มเติมจากส่วนต่างๆหนึ่งในผลลัพธ์จากการรวมตัวกันเป็น AEC คือการเปลี่ยนแปลง กฎระเบียบต่างๆ อย่างไรก็ตามยังมีหลายส่วนใน AEC ที่มีเนื้อหาความร่วมมือที่จะไม่ส่งผลมากนัก เช่น การสร้างเครือข่าย SME และเครือข่ายมหาวิทยาลัยในอาเซียน ตลอดจนความร่วมมือในการวิจัยและเทคโนโลยีด้านผลิตผลการเกษตร เนื่องจากยังมีความคลุมเครืออยู่มาก

๓. AEC ในปี ๒๐๑๕ มีแนวโน้มที่จะไม่สามารถเป็นได้อย่าง EU ดังนี้

๑) การกลายเป็นตลาดเดียวและเขตการผลิตเดียว สำหรับอัตราภาษีภายนอกอาเซียนแต่ละประเทศบังคับใช้ภาษีของตนต่อประเทศนอกกลุ่ม แต่สภาพยุโรปทุกประเทศบังคับใช้ภาษีเดียวกันต่อประเทศนอกกลุ่มและการเคลื่อนย้ายแรงงานเป็นไปโดยเสรี แต่ในอาเซียนเคลื่อนย้ายเฉพาะแรงงานฝีมือเท่านั้น

๒) การรวมตัวด้านอื่น สกุลเงินในอาเซียนเป็นของแต่ละชาติและหน่วยงานระหว่างรัฐบาลไม่มีอำนาจชัดเจนเหนือสมาชิกแต่ละประเทศ

อย่างไรก็ตาม การจะประเมินผลกระทบต่อภาคธุรกิจนั้น ไม่สามารถให้ความสำคัญกับความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) เพียงอย่างเดียว เนื่องจากไทยทำ FTA กับหลายประเทศ ซึ่งรวมแล้วมีมูลค่าการนำเข้าสูงกว่าอาเซียน

---

๕ ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจธนาคารไทยพาณิชย์ “ประเทศไทยจะได้รับผลกระทบอย่างไรจาก AEC”

(๒) ข้อมูลการสัมมนาอนาคตประเทศไทยในเศรษฐกิจอาเซียนโดย ศ.ดร.เกรียบศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์นักวิชาการอาวุโส ศูนย์ศึกษาธุรกิจ และรัฐบาลมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด๖

บทความได้ตอบคำถามที่ว่าประเทศไทยจะเป็นอย่างไรหลังเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

๑) เศรษฐกิจขยายตัวมากขึ้น

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจไทยขยายตัว คือ การลดอัตราภาษีนำเข้าเหลือร้อยละศูนย์ และการขจัดมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีของประเทศสมาชิกอาเซียน ทำให้มูลค่าการค้าระหว่างไทยกับอาเซียนขยายตัวสูงขึ้น นอกจากนี้การเปิดเสรีการลงทุนจะทำให้มีเงินลงทุนโดยตรงจากประเทศสมาชิกอาเซียนเข้ามายังประเทศไทยมากขึ้น โดยเฉพาะการลงทุนในธุรกิจบริการที่อนุญาตให้ต่างชาติเข้ามาถือหุ้นได้สูงถึงร้อยละ ๗๐ เช่น การขนส่งทางอากาศ บริการด้านการท่องเที่ยว บริการสุขภาพ และบริการโลจิสติกส์ เป็นต้น รวมทั้งการลงทุนจากประเทศนอกกลุ่มอาเซียนมายังประเทศไทยมากขึ้น เนื่องจากภูมิศาสตร์ของไทยเหมาะแก่การลงทุนเป็นฐานการผลิตเพื่อส่งไปยังประเทศอื่นในภูมิภาค ที่สำคัญคาดหมายว่าจะมีนักท่องเที่ยวจากอาเซียนเพิ่มมากขึ้น ทำให้ไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เนื่องจากข้อจำกัดในการเดินทางระหว่างประเทศอาเซียนลดลง โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมระหว่างประเทศพัฒนามากขึ้น

๑) โครงสร้างเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปสู่การผลิตสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นการเปิดเสรีให้สินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงานทักษะสูงสามารถเคลื่อนย้ายภายในภูมิภาคได้อย่างเสรีมากขึ้น ทำให้ไทยต้องเผชิญการแข่งขันจากประเทศเพื่อนบ้านรุนแรงขึ้น ซึ่งจะผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของเศรษฐกิจไทยไปสู่ภาคเศรษฐกิจที่เป็นจุดแข็งของประเทศ โดยภาคเศรษฐกิจที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบคือสินค้าเกษตร เช่น ข้าว น้ำมัน ปาล์ม ถั่วเหลือง โคเนื้อ กาแฟ หอม กระเทียม และอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น ขณะที่ภาคบริการไทยอาจศูนย์เสียส่วนแบ่งการตลาดให้กับคู่แข่งจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะสิงคโปร์ เช่น การเงิน ธนาคาร ประกันภัย โทรคมนาคมและคอมพิวเตอร์ ค้าปลีก – ค้าส่ง และโลจิสติกส์ภาคบริการที่จะได้ประโยชน์ คือ การท่องเที่ยว บริการสุขภาพและความงาม บริการธุรกิจ และการก่อสร้างและการออกแบบ

๓) กฎระเบียบและมาตรฐานเป็นสากลมากขึ้นการรวมตัวเป็นประชาคมจะทำให้ประเทศสมาชิกจำเป็นต้องปรับปรุงกฎระเบียบ แนวปฏิบัติและมาตรฐานด้านต่างๆ ให้สอดคล้องกันมากขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกรรมระหว่างประเทศ เช่น มาตรฐานสินค้าและบริการ มาตรฐานด้านวิชาชีพ กฎระเบียบและพิธีการทางศุลกากรและการตรวจคนเข้าเมือง การจัดตั้งและจดทะเบียนธุรกิจ การคุมครองสิทธิแรงงาน และสิทธิผู้บริโภค บรรษัทภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นต้น

---

๖ ศ.ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ นักวิชาการอาวุโส ศูนย์ศึกษาธุรกิจ และรัฐบาลมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด “มูลการสัมมนาอนาคตประเทศไทยในเศรษฐกิจ อาเซียน”

๔) การกระจายความเจริญมากขึ้น

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงการคมนาคมระหว่างประเทศ เช่น ถนนและทางรถไฟ ดังนี้

- เศรษฐกิจแนวตะวันออกตะวันตก (East - Westt Ecorridor) เชื่อมโยงระหว่างเมืองเมาะละแหม่ง เมียนม่าร์ ผ่านแม่สอด ตาก สุโขทัย พิษณุโลก เพชรบูรณ์ ขอนแก่น กาฬสินธุ์ มุกดาหาร สะหวันนะเขต ลาว และสิ้นสุดที่เมืองดานัง เวียดนาม
- เศรษฐกิจแนวเหนือ-ใต้ (North - South Economic Corridor) เชื่อมโยงระหว่างนครคุณหมิง จีน ผ่านเชียงรายและไปสิ้นสุดที่กรุงเทพ
- เศรษฐกิจแนวใต้ (Southem Economic Corridor) เชื่อมโยงระหว่างกรุงเทพไปยังกัมพูชา และเวียดนาม มีหลายเส้นทางย่อย โดยมีจุดผ่านแดนไทยและกัมพูชา ๒ แห่ง คือ อรัญประเทศ/ปอยเปต และตราด/เกาะกง เส้นทางแนวใต้จะเชื่อมต่อกับโครงการท่าเรือน้ำลึกทวายกรุงเทพ และท่าเรือแหลมฉบัง

๕) สังคมมีความหลากหลายเชื้อชาติและวัฒนธรรมมากขึ้น

ประชาคมอาเซียนจะทำให้ประชาชนในภูมิภาคอาเซียนมีความใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันมากขึ้น โดยเป็นผลมาจากการเปิดเสรีการค้าการลงทุน และการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงานวิชาชีพ ทำให้ชาวต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศไทยมากขึ้น

การเข้าเป็นส่วนหนึ่งของอาเซียนอาจทำให้เกิดผลกระทบทั้งเชิงลบและเชิงบวกต่อประเทศไทย ซึ่งเราอาจมองสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นโอกาสหรือภัยคุกคามก็ได้ ทั้งนี้การพัฒนาความรู้และเตรียมความพร้อมเป็นเงื่อนไขสำคัญของการรับโอกาสและป้องกันภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้น

ภาพที่ ๒.๑ กระบวนการจัดทำกรอบแนวคิดในการศึกษา

ผู้ส่งมอบ

- ผู้บริหารในสังกัดกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ได้แก่ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย และผู้อำนวยการสำนักริหารการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว
- ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจสำนักอาเซียน กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ สำนักบริหารยุทธศาสตร์

ปัจจัยนำเข้า

- แนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
- นโยบายรัฐเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจการค้า การลงทุน
- รายงานการศึกษา/เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง
- กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว
- ความตกลงเปิดเสรีการค้า การลงทุนในอาเซียน

ผู้รับบริการ

สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศาโรปการ ผู้บริหารกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เจ้าหน้าที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้า และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

ผลผลิต

- ข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมและสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- แนวทางในการขอหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวภายใต้ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน

บทที่ ๓
ผลการศึกษา

ในบทที่ ๓ นี้ จะเป็นการวิเคราะห์เพื่อสรุปข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญของการเปิดเสรีธุรกิจบริการภาคใต้อาเซียน โดยศึกษาประเภทธุรกิจที่เปิดเสรีเปรียบเทียบกับประเภทธุรกิจตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ รวมทั้งประเด็นสำคัญของกฎหมาย และเปรียบเทียบข้อดี-ข้อเสีย ของความตกลงการเปิดเสรีธุรกิจบริการข้างต้น เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมสำหรับบุคคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้เป็นข้อมูลประกอบการเจรจาเปิดเสรีธุรกิจบริการของไทย และการทบทวนประเภทธุรกิจบริการที่จะเปิดเสรีในอนาคตต่อไป

๓.๑ การเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้อาเซียน (AEC)

อาเซียนเป็นชื่อเรียกย่อของสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations : ASEAN) ก่อตั้งเมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๑๐ ปัจจุบันมีประเทศสมาชิกทั้งสิ้น ๑๐ ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ บรูไน ดารุสซาลาม สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สหภาพพม่า และราชอาณาจักรกัมพูชา โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคง ตลอดจนเสริมสร้างความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ ให้ประชาชนในอาเซียนมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี ทั้งนี้ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่สำคัญคือ การจัดตั้งเขตการค้าเสรี (ASEAN Free Trade Area: AFTA) ในปี พ.ศ.๒๕๓๕ เพื่อให้การค้าในกลุ่มอาเซียนเป็นไปโดยเสรี ด้วยการลดอากรนำเข้าให้ต่ำที่สุดหรือเหลือศูนย์ ขจัดปัญหาและอุปสรรคทางการค้า ยกเลิกข้อจำกัดการนำเข้าที่เป็นมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีและมีการขยายเขตของความร่วมมือไปสู่ด้านการขนส่ง การสื่อสาร สาธารณูปโภค บริการและทรัพย์สินทางปัญญา เขตการค้าเสรีอาเซียนดังกล่าวได้ส่งผลให้สินค้าในกลุ่มประเทศสมาชิก ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่กลุ่มสินค้าเกษตร อุตสาหกรรม และอุปโภคบริโภค ถูกลดภาษีลงเป็น ๐% ถึง ๘,๓๐๐ รายการ *

ปัจจุบันการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) ซึ่งเป็นเสาหลักหนึ่งในสามเสาหลักของการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ส่วนอีกสองเสาหลัก ได้แก่ เสาหลักด้านการเมืองและความมั่นคง (Political and Security Pillar) และเสาหลักด้านสังคมและวัฒนธรรม (Socio - Cultural Pillar) กฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) โดยมีการจัดทำเพื่อรองรับการจัดตั้งประชาคมอาเซียน กฎบัตรอาเซียนเปรียบเสมือนธรรมนูญของอาเซียน ซึ่งอาจเทียบได้กับรัฐธรรมนูญของประเทศ ซึ่งกำหนดบทบาทหน้าที่ให้อาเซียนมีฐานะเป็นองค์การระหว่างประเทศ (International Organization) และมีความเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย

นอกจากนี้ ยังกำหนดกรอบโครงสร้างของอาเซียน บทบาทของสำนักเลขาธิการอาเซียน การรับสมาชิก และข้อกำหนดที่ใช้กับสมาชิก เป็นต้น กฎบัตรอาเซียนนี้ได้มีผลบังคับใช้แล้ว ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๑

อาเซียนเป็นกลุ่มความร่วมมือระดับภูมิภาคกลุ่มแรกๆ ของโลกที่ถือกำเนิดมาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๑๐ ที่ผ่านมาภูมิภาคแห่งนี้ได้เผชิญกับภัยคุกคามที่หลากหลาย ตั้งแต่ภัยคอมมิวนิสต์ สงครามอินโดจีน การแข่งขันกันระหว่างมหาอำนาจเพื่อเข้ามามีอิทธิพลในภูมิภาคในยุคสงครามเย็น แต่ความร่วมมือในกรอบอาเซียนก็ยังคงดำเนินต่อไป ปราศจากการใช้อาวุธเพื่อทำสงครามมาเป็นเวลากว่า ๔๐ ปี ส่งผลให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม

เป้าหมายของประเทศสมาชิกอาเซียนในการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้น มาจากแนวคิดที่ว่า “อาเซียนจะรวมตัวกันเป็นตลาดหรือฐานการผลิตเดียวกัน” (Single market and production base) หมายความว่า จะต้องมีการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตได้อย่างเสรีเสมือนอยู่ในประเทศเดียวกัน สามารถดำเนินกระบวนการผลิตในประเทศใดก็ได้ โดยใช้ทรัพยากรทั้งวัตถุดิบและแรงงานจากหลายประเทศเพื่อนำมาใช้ในการผลิตปราศจากอุปสรรคในด้านภาษีและมาตรการที่มิใช่ภาษี ตลอดจนมีการสร้างมาตรฐานของสินค้าและกฎระเบียบต่างๆ ร่วมกัน

การเปิดเสรีภาคบริการภายใต้อาเซียนได้มีการเจรจาจัดทำข้อผูกพันมาแล้ว ๘ ชุด โดยใช้นิยามธุรกิจบริการตาม WTO จาก ๑๒ สาขาหลัก ซึ่งขณะนี้สาขาที่เจรจาไปแล้วในชุดที่ ๑-๘ ประกอบด้วย

- บริการธุรกิจ ได้แก่ บริการวิชาชีพ บริการด้านคอมพิวเตอร์ บริการด้านการวิจัย
- บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ บริการให้เช่าทรัพย์สิน บริการธุรกิจอื่นๆ
- การสื่อสาร และโทรคมนาคม ได้แก่ การไปรษณีย์ การขนส่งเอกสาร โทรคมนาคม การผลิตสื่อ
- การก่อสร้าง และงานวิศวกรรม ได้แก่ การก่อสร้างอาคาร วิศวกรรมโยธา
- การจัดจำหน่าย ได้แก่ การค้าส่ง การค้าปลีก ตัวแทนการจำหน่าย แฟรนไชส์
- การศึกษา ได้แก่ บริการการศึกษาในระดับการศึกษาต่างๆ
- บริการด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ บริการด้านสุขอนามัย การกำจัดของเสีย
- บริการทางการเงิน ได้แก่ การประกันภัย ธนาคาร และสถาบันการเงิน
- บริการสุขภาพ ได้แก่ โรงพยาบาล บริการสุขภาพ บริการสังคม

๓.๒ หลักการเปิดเสรีการค้าบริการและการลงทุน

ประเทศไทยได้มีการเจรจาการเปิดเสรีด้านการค้าบริการและการลงทุนภายใต้กรอบต่างๆ โดยมีบางความตกลงที่มีผลใช้บังคับใช้แล้ว เช่น ความตกลงการค้าบริการภายใต้องค์การการค้าโลก

(WTO) ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ ว่าด้วยเศรษฐกิจอาเซียน-จีน ความตกลงเปิดเสรีไทยออสเตรเลีย ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น รวมทั้งความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน ซึ่งในอนาคตประเทศไทยก็จะมีการเจรจาอย่างต่อเนื่องและมีแผนจัดทำความตกลงใหม่ๆเพิ่มมากขึ้น

สาระสำคัญของการเปิดเสรีการค้าบริการและการลงทุน

(๑) องค์ประกอบการเปิดเสรีด้านบริการและการลงทุน

การเจรจาการเปิดเสรีประกอบด้วย ๒ หลักใหญ่ คือ

๑) การเปิดเสรีการลงทุน โดยรัฐผูกพันที่จะลด/เลิกข้อจำกัดหรือเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุน หรือไม่ออกกฎระเบียบใหม่ๆที่เข้มงวดกว่าระดับที่ผูกพันไว้ ตามพันธกรณีด้วยการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment-NT) และการปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง (Most-Favoured-Nation-MFN)

๒) การคุ้มครองและส่งเสริมการลงทุน เป็นการกำหนดพันธกรณีในการให้ความคุ้มครองภายหลังการเข้ามาจัดตั้งการลงทุน (Post-establishment) แล้ว ซึ่งเป็นการให้ความคุ้มครองนักลงทุนที่จะได้รับผลกระทบจากมาตรการของรัฐ เช่น การเวนคืนและการชดเชยค่าเสียหายจากการเวนคืน (Expropriation and Compensation for Losses) สิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติไม่น้อยกว่าคนชาติ หรือคนชาติอื่นที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง (NT/MFN) เป็นต้น

(๒) ขอบเขตการเปิดเสรีด้านบริการและการลงทุน

๑) การเปิดเสรีการค้าบริการ เป็นการเปิดเสรีบริการทุกประเภท ยกเว้นการให้บริการตามอำนาจหน้าที่ของรัฐบาลที่ไม่ใช่บริการเชิงพาณิชย์หรือที่เป็นการแข่งขันกับผู้ให้บริการรายอื่น ซึ่งการเจรจาเปิดเสรีบริการจะดำเนินการตามกรอบและหลักเกณฑ์ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (General Agreement on Trade in Service-GATS) ภายใต้องค์การการค้าโลก (World Trade Organization-WTO)

๒) การเปิดเสรีการลงทุน เป็นการเปิดเสรีครอบคลุมการลงทุน ๕ สาขา ประกอบด้วย การผลิต เกษตร ประมง ป่าไม้ เหมืองแร่

(๓) รูปแบบการค้าบริการ

รูปแบบการค้าบริการระหว่างประเทศตามที่ GATS กำหนดไว้สำหรับใช้ในการจัดทำข้อผูกพันการเปิดเสรีบริการสามารถทำได้ ๔ รูปแบบ (Mode of Supply) ประกอบด้วย

๑) Mode ๑ Cross Border Supply หมายถึง การให้บริการข้ามพรมแดน โดยที่ผู้ให้บริการและผู้รับบริการต่างอยู่ประเทศของตน แต่บริการเคลื่อนย้ายไปยังผู้รับบริการโดยอาศัยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น การให้คำปรึกษาผ่านอินเตอร์เน็ตการส่งข้อมูลออนไลน์ เป็นต้น

๒) Mode ๒ Consumption Abroad หมายถึง ผู้รับบริการเคลื่อนย้ายไปยังประเทศผู้ให้บริการ เช่น การเดินทางไปท่องเที่ยว หรือศึกษาต่อต่างประเทศ เป็นต้น

๓) Mode ๓ Commercial Presence หมายถึง ผู้ให้บริการไปจัดตั้งหน่วยธุรกิจในประเทศที่จะให้บริการ เช่น บริษัทต่างชาติเข้ามาเปิดสาขาหรือสำนักงานในประเทศไทย เป็นต้น

๔) Mode ๔ Movement/Presence of Natural Persons หมายถึง การที่บุคคลธรรมดาของประเทศหนึ่งไปประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอีกประเทศหนึ่งเช่น วิศวกรต่างชาติมาทำงานในประเทศไทย เป็นต้น

๓.๓ หลักการที่สำคัญของ GATS สำหรับการเปิดเสรี

๑) การไม่เลือกปฏิบัติ (Non-discrimination principle)

- การให้การปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง (Most-Favoured Nation Treatment) คือ การกำหนดให้สมาชิกต้องให้การปฏิบัติที่ดีที่สุดแก่สมาชิกทุกประเทศอย่างเท่าเทียมกัน หรือปฏิบัติเป็นพิเศษแก่ประเทศใดประเทศหนึ่งไม่ได้ อย่างไรก็ตามมีข้อยกเว้นให้การปฏิบัติแก่สมาชิกเป็นพิเศษได้ โดยการการยื่นรายการและมาตรการที่ต้องการขอยกเว้นจากหลักการ MFN (MFN Exemption) หรือการขอยกเว้นโดยการชดเชย

- การให้การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment) คือ การไม่เลือกปฏิบัติระหว่างบริการและผู้ให้บริการที่เป็นคนชาติตนเองกับบริการหรือผู้ให้บริการที่เป็นต่างชาติ หากจะคงเงื่อนไขที่ขัดกับ NT ต้องระบุมาตรการนั้นไว้ในตารางข้อผูกพันการค้าบริการ

๒) สิทธิในการกำหนดกฎระเบียบภายในประเทศ (Right to regulate) เป็นการให้สิทธิสมาชิกในการออกกฎหมายหรือกฎระเบียบเพื่อการกำกับดูแลธุรกิจบริการในประเทศของตนองได้ตลอดเวลา แม้จะกระทบต่อการค้าบริการ

๓) การเปิดเสรีแบบก้าวหน้าเป็นลำดับ(Progressive liberalization) คือการเจรจาการเปิดเสรีบริการอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยการลดหรือยกเลิกข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าบริการสำหรับข้อจำกัดและอุปสรรคต่อการเปิดเสรีที่ต้องลดหรือยกเลิก ได้แก่

(๑) ข้อจำกัดในการเข้าสู่ตลาด (Limitation to Market Access: MA) คือ กฎระเบียบต่างๆที่มีลักษณะเป็นการสร้างเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจและการให้บริการของผู้ให้บริการต่างชาติ ได้แก่

- การจำกัดจำนวนผู้ให้บริการ ซึ่งจะกำหนดในรูปโควตา การผูกขาด หรือเงื่อนไขเกี่ยวกับทดสอบความจำเป็นทางเศรษฐกิจ เช่น การออกใบอนุญาตสำหรับการจัดตั้งศูนย์การค้ารายใหม่ขึ้นกับการทดสอบความจำเป็นทางเศรษฐกิจ (Economic needs test) ซึ่งจะพิจารณาจากความหนาแน่นประชากร เป็นต้น

● ข้อจำกัดเกี่ยวกับมูลค่ารวมของธุรกิจการค้าบริการหรือสินทรัพย์ในรูปโควต้า เช่น จำกัดมูลค่าธุรกรรมของสาขาธนาคารต่างชาติ ต้องไม่เกินกี่เปอร์เซ็นต์ของทรัพย์สินในประเทศทั้งหมดของทุกสาขารวมกัน

● ข้อจำกัดจำนวนการให้บริการหรือปริมาณผลผลิตที่ได้จากบริการ เช่น จำกัดจำนวนภาพยนต์ต่างชาติที่เข้าฉาย เป็นต้น

● ข้อจำกัดจำนวนบุคคลธรรมดาที่ว่าจ้างในสาขาบริการใดโดยเฉพาะ เช่น จำกัดจำนวนแรงงานต่างชาติในบริษัท เป็นต้น

● กำหนดรูปแบบนิติบุคคลที่ให้บริการ เช่น กำหนดต้องเป็นการร่วมทุนในรูปบริษัทจำกัดเท่านั้น เป็นต้น

● จำกัดสัดส่วนการถือหุ้นของต่างชาติ

(๒) ข้อจำกัดในการให้การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (Limitation on National Treatment: NT) คือ กฎระเบียบ หรือมาตรการที่ทำให้การปฏิบัติต่อผู้ให้บริการต่างชาติแตกต่างจากผู้ให้บริการไทย เช่น มาตรการภาษี การที่รัฐบาลให้การอุดหนุนเฉพาะคนชาติตนเอง การกำหนดเงื่อนไขให้บริษัท

(๓) ต่างชาติต้องถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่คนในชาติ เงื่อนไขการมีถิ่นที่อยู่ เป็นต้น

๓.๔ การจัดทำข้อผูกพันการเปิดเสรีบริการ

การจัดทำข้อผูกพันการเปิดเสรีเป็นการผูกพันในการลดหรือยกเลิกกฎระเบียบหรือมาตรการที่เป็นข้อจำกัดหรืออุปสรรคต่อการค้าบริการใน ๑๒ สาขาบริการ ตามที่จำแนกโดยองค์การการค้าโลก (MTN.GNS/W/๑๒๐)Service Sectorial Classification List

ภาพที่ ๓.๑ สาขาธุรกิจบริการภายใต้ WTO

๒) ประเภทของข้อผูกพัน

(๑) ข้อผูกพันทั่วไป (Horizontal Commitments)เป็นข้อผูกพัน/เงื่อนไขทั่วไปที่ใช้ครอบคลุมสำหรับทุกสาขาบริการที่อยู่ในตารางข้อผูกพัน

(๒) ข้อผูกพันเฉพาะรายสาขา (Sector Specific Commitments)เป็นการทำข้อผูกพันเปิด ตลาดในแต่ละสาขาธุรกิจ ซึ่งหากต้องการที่จะสงวนมาตรการ/เงื่อนไขบางอย่างที่ต้องการใช้กับต่างชาติก็สามารถทำได้ โดยการเขียนเงื่อนไขข้อจำกัดด้าน MA และ NTไว้ในตารางข้อผูกพันในแต่ละสาขา

๓.๕ ข้อกฎหมายในประเทศ

พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวพ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นกฎหมายหลักที่กำกับการเข้ามาประกอบกิจการของนักลงทุนต่างชาติในประเทศไทยโดยเป็นกฎหมายที่ให้รัฐมีอำนาจในการพิจารณาอนุญาตให้คนต่างชาติเข้ามาดำเนินกิจการโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติโดยเฉพาะกิจการที่อาจขัดต่อความสงบเรียบร้อยความปลอดภัยและความมั่นคงของชาติและกิจการที่อาจมีผลกระทบกับศิลปวัฒนธรรมและจารีตประเพณีตลอดจนการคำนึงถึงการอนุรักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรวมทั้งการคำนึงถึงขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการในประเทศก่อนที่จะอนุญาตให้คนต่างชาติเข้ามาประกอบกิจการที่คนไทยอาจจะยังไม่พร้อมที่จะแข่งขันโดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจการที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ อีกทั้งกฎหมายก็ได้มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการให้สิทธิคนต่างด้าวที่จะประกอบธุรกิจโดยสนธิสัญญาหรือความตกลงการค้าระหว่างประเทศไทยกับคู่ภาคี ซึ่งตรงกับวัตถุประสงค์ของการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับพันธกรณีสนธิสัญญาระหว่างประเทศ

(๑) คำนิยามของ “คนต่างด้าว”

คนต่างด้าวหมายถึง

๑) บุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทย

๒) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในต่างประเทศ

๓) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย โดยมีบุคคลตาม (๑) หรือ (๒) ถือหุ้นหรือลงทุนตั้งแต่ ๕๐% ขึ้นไป หรือห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนที่มีหุ้นส่วนผู้จัดการหรือผู้จัดการเป็นคนที่ไม่มีสัญชาติไทย

๔) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย โดยมีบุคคลตาม(๑) (๒) หรือ (๓) ถือหุ้นหรือลงทุนตั้งแต่ ๕๐% ขึ้นไป

(๒) ประเภทธุรกิจ

พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดประเภทธุรกิจสงวนไว้ ๓ บัญชี

<u>บัญชีหนึ่ง</u> เป็นธุรกิจที่ไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจด้วยเหตุผลพิเศษ จำนวน ๙ รายการ ได้แก่ การทำกิจการหนังสือพิมพ์ การทำกิจการสถานีวิทยุกระจายเสียงหรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ การทำนา ทำไร่ หรือทำสวน การเลี้ยวสัตว์ การทำป่าไม้และการแปรรูปจากป่าธรรมชาติ การทำการประมงเฉพาะการจับสัตว์น้ำในน่านน้ำไทย และในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย การสกัดสมุนไพรไทย การค้าและการขายทอดตลาดโบราณวัตถุของไทยหรือที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของประเทศ การทำหรือหล่อพระพุทธรูป การทำบาตร และการค้าที่ดิน

<u>บัญชีสอง</u> เป็นธุรกิจเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือความมั่นคงของประเทศ และธุรกิจที่มีผลกระทบต่อศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณีและหัตถกรรมพื้นบ้านหรือทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน ๑๓ รายการ แบ่งเป็น ๓ หมวด เช่น การผลิต/จำหน่ายอาวุธปืน อาวุธยุทโธปกรณ์ การขนส่งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ รวมถึงกิจการการบินในประเทศ การทอผ้าไหมไทย การผลิตเครื่องเงิน เครื่องทอง การผลิตน้ำตาลจากอ้อย การแปรรูปไม้เพื่อทำเครื่องเรือนและเครื่องใช้สอย เป็นต้น

คนต่างด้าวที่จะประกอบธุรกิจตามบัญชีสอง ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีโดยการอนุมัติของคณะรัฐมนตรี ซึ่งต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่ยื่นคำขอและสามารถขยายระยะเวลาพิจารณาออกไปได้อีก แต่ต้องไม่เกิน ๖๐ วันนับแต่วันครบกำหนด

ธุรกิจที่ขออนุญาตต้องมีคนไทยหรือนิติบุคคลไทยถือหุ้นไม่น้อยกว่า ๔๐% และต้องมีกรรมการเป็นคนไทยไม่น้อยกว่า ๒ ใน ๕ เว้นแต่รัฐมนตรีโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีอาจผ่อนผันสัดส่วนการถือหุ้นได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๒๕%

<u>บัญชีสาม</u> เป็นธุรกิจที่คนไทยยังไม่มีความพร้อมที่จะแข่งขัน จำนวน ๒๑ รายการ เช่นการสีข้าว และการผลิตแป้งจากข้าวและพืชไร่ การทำการประมง เฉพาะการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การทำป่าไม้จากป่าปลูก การทำกิจการบริการทางบัญชี การทำกิจการบริการทางกฎหมาย การทำกิจการบริการทางสถาปัตยกรรม การทำกิจการบริการทางวิศวกรรม การก่อสร้าง การค้าปลีก การค้าส่งการทำกิจการโรงแรม การนำเที่ยว การขายอาหารหรือเครื่องดื่ม การทำธุรกิจบริการอื่นยกเว้นธุรกิจบริการที่กำหนดในกฎกระทรวง

คนต่างด้าวที่จะประกอบธุรกิจตามบัญชีสาม ต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้าโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว ซึ่งต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกำหนด ๖๐ วันนับแต่วันที่ยื่นคำขอ และอธิบดีต้องออกใบอนุญาตภายใน ๑๕ วันนับแต่วันอนุญาต

ทั้งนี้ คนต่างด้าวมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตให้ประกอบธุรกิจบัญชีสามต่อรัฐมนตรีได้ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง และรัฐมนตรีต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ยื่นอุทธรณ์ ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

(๓) การขอประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

คนต่างด้าวที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจที่ควบคุมในบัญชีท้ายของพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ จะต้องขอใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว แล้วแต่กรณี ดังนี้

๑) การขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจ มีขั้นตอนพิจารณาอนุญาต ดังนี้

- หากเป็นธุรกิจในบัญชีสอง กรมพัฒนาธุรกิจการค้าจะทำความเห็นเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ และรัฐมนตรีจะนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขออนุมัติ เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติแล้ว กรมพัฒนาธุรกิจการค้าจะแจ้งผลการพิจารณาให้ทราบ และดำเนินการออกใบอนุญาตภายใน ๑๕ วัน
- หากเป็นธุรกิจในบัญชีสาม กรมพัฒนาธุรกิจการค้าจะทำสรุปเสนอคณะอนุกรรมการพิจารณากลั่นกรองคำขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว และคณะกรรมการการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว เพื่อขอความเห็นชอบ เมื่อคณะกรรมการเห็นชอบแล้ว กรมพัฒนาธุรกิจการค้าจะแจ้งผลการพิจารณาให้ทราบและดำเนินการออกใบอนุญาตภายใน ๑๕ วัน
- การพิจารณาคำขออนุญาตใช้เวลา ๖๐ วัน เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงจะประกอบธุรกิจได้
- กรณีไม่อนุญาตจะแจ้งผลให้ทราบภายใน ๑๕ วัน และมีสิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ภายใน ๓๐ วัน (ไม่มีแบบฟอร์ม) สามารถทำเป็นหนังสือยื่นได้ที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้า การพิจารณาคำขออุทธรณ์ใช้เวลา ๓๐ วัน เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงจะประกอบธุรกิจได้

๒) การขอรับหนังสือรับรองประกอบธุรกิจ คนต่างด้าวบางประเภทมีสิทธิขอหนังสือรับรองเพื่อประกอบธุรกิจได้โดยไม่ต้องขอใบอนุญาต โดยอธิบดีจะออกหนังสือรับรองให้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่แจ้ง คือ

- คนต่างด้าวที่ประกอบธุรกิจโดยสนธิสัญญาหรือความตกลงการค้าระหว่างประเทศไทยกับคู่ภาคี (มาตรา ๑๑) สามารถขอหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจบัญชีหนึ่ง บัญชีสอง และบัญชีสาม ได้ตามเงื่อนไขที่กำหนดในสนธิสัญญาหรือความตกลงการค้าระหว่างประเทศไทยกับคู่ภาคี ได้แก่

◎ สนธิสัญญาทางไมตรีและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสหรัฐอเมริกา พ.ศ. ๒๕๑๑

◎ ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย

◎ ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (JTEPA)

- คนต่างด้าวที่ประกอบธุรกิจโดยได้รับบัตรส่งเสริมการลงทุน สามารถขอหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจบัญชีสอง และบัญชีสามได้ตามที่ระบุในบัตรส่งเสริมการลงทุน (มาตรา ๑๒)

ตารางที่ ๑ ๓) บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรี

มาตรา	รายละเอียดของมาตรการ	หมายเหตุ
๔ นิยาม “คนต่างด้าว”	**คนต่างด้าว หมายถึง คนต่างด้าวตามนิยามมาตรา ๔**	รายละเอียดตาม ข้อ ๓.๕
๘ การห้ามมิให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจตามบัญชีหนึ่ง สอง และสาม	๑. ห้ามมิให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจที่ไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบกิจการด้วยเหตุผลพิเศษตามที่กำหนดไว้ในบัญชีหนึ่ง ๒. ห้ามมิให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจที่เกี่ยวกับความปลอดภัยหรือความมั่นคงของประเทศธุรกิจที่มีผลกระทบต่อศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและหัตถกรรมพื้นบ้าน หรือธุรกิจที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมตามที่กำหนดไว้ในบัญชีสอง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีโดยการอนุมัติของคณะรัฐมนตรี ๓. ห้ามมิให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจที่คนไทยยังไม่มีความพร้อมที่จะแข่งขันในการประกอบกิจการกับคนต่างด้าว ตามที่กำหนดไว้ในบัญชีสามเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ	
๙ การปรับปรุงหรือแก้ไขธุรกิจตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติฯ	คนต่างด้าวที่ประกอบธุรกิจที่มิได้กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้อยู่ก่อนการปรับปรุงหรือแก้ไขประเภทธุรกิจหากต่อมาธุรกิจนั้นเป็นธุรกิจที่ต้องขออนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้และคนต่างด้าวนั้นประสงค์จะประกอบธุรกิจนั้นต่อไปให้ดำเนินการแจ้งต่ออธิบดีเพื่อขอหนังสือรับรอง	
๑๐ การประกอบธุรกิจโดยสนธิสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคี	คนต่างด้าวที่ประกอบธุรกิจตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้โดยสนธิสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคีหรือมีความผูกพันตามพันธกรณีให้ได้รับยกเว้นจากการบังคับใช้บทบัญญัติแห่งมาตราต่างๆ และให้เป็นไปตามบทบัญญัติและเงื่อนไขของสนธิสัญญานั้น ซึ่งอาจรวมถึงการให้สิทธิคนไทยและวิสาหกิจของคนไทยเข้าไปประกอบธุรกิจในประเทศสัญชาติของคนต่างด้าวนั้นเป็นการต่างตอบแทนด้วย	
๑๑ การขอหนังสือรับรองประกอบธุรกิจโดยสนธิสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคี	คนต่างด้าวที่ประกอบธุรกิจตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้โดยสนธิสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคีหรือมีความผูกพันตามพันธหากประสงค์จะประกอบธุรกิจให้แจ้งต่ออธิบดีเพื่อขอหนังสือรับรองและให้อธิบดีออกหนังสือรับรองให้คนต่างด้าวนั้นโดยเร็วแต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากคนต่างด้าว	กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการแจ้งเพื่อขอหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา	รายละเอียดของมาตรการ	หมายเหตุ
๑๒ การขอหนังสือรับรองประกอบธุรกิจโดยได้รับการส่งเสริมการลงทุน	ธุรกิจของคนต่างด้าวซึ่งได้รับการส่งเสริมการลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือได้รับอนุญาตเป็นหนังสือให้ประกอบอุตสาหกรรมหรือประกอบการค้าเพื่อส่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยหรือตามกฎหมายอื่น	ธุรกิจตามบัญชีสองหรือบัญชีสาม
๑๔ กำหนดทุนขั้นต่ำ	ทุนขั้นต่ำที่คนต่างด้าวใช้ในการเริ่มต้นประกอบธุรกิจในประเทศไทยต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าสองล้านบาท (ธุรกิจนอกบัญชีท้าย) กรณีเป็นธุรกิจที่ต้องได้รับอนุญาตบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ทุนขั้นต่ำแต่ละธุรกิจต้องไม่น้อยกว่าสามล้านบาท	กฎกระทรวงกำหนดทุนขั้นต่ำและระยะเวลาในการนำหรือส่งทุนขั้นต่ำเข้ามาในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๕
๑๕ สัดส่วนการถือหุ้นของคนไทยและกรรมการคนไทยในการประกอบธุรกิจบัญชีสอง	คนต่างด้าวจะประกอบธุรกิจตามบัญชีสองได้จะต้องมีคนไทยหรือนิติบุคคลที่มิใช่คนต่างด้าวตามพระราชบัญญัตินี้ถือหุ้นอยู่ไม่น้อยกว่าร้อยละสี่สิบของทุนของคนต่างด้าวที่เป็นนิติบุคคลนั้นเว้นแต่รัฐมนตรีโดยการอนุมัติของคณะรัฐมนตรีอาจผ่อนผันสัดส่วนในเรื่องดังกล่าวให้น้อยลงได้แต่ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้าและต้องมีกรรมการที่เป็นคนไทยไม่น้อยกว่าสองในห้าของจำนวนกรรมการทั้งหมด	
๑๗ การขออนุญาตประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว	ในการขออนุญาตประกอบธุรกิจให้คนต่างด้าวยื่นคำขออนุญาตประกอบธุรกิจต่อรัฐมนตรีหรืออธิบดีและให้คณะรัฐมนตรีในกรณีธุรกิจตามบัญชีสองหรืออธิบดีในกรณีธุรกิจตามบัญชีสามพิจารณาอนุมัติหรืออนุญาต แล้วแต่กรณีให้แล้วเสร็จภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ยื่นคำขอ	กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการขออนุญาตประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๖
๑๘ เงื่อนไขใบอนุญาต	รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดเงื่อนไขหนึ่งเงื่อนไขใดให้คนต่างด้าวผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้ (๑) อัตราส่วนทุนกับเงินกู้ที่จะใช้ในการประกอบธุรกิจที่ได้รับอนุญาต (๒) จำนวนกรรมการที่เป็นคนต่างด้าวซึ่งจะต้องมีภูมิลำเนาหรือที่อยู่ในราชอาณาจักร (๓) จำนวนและระยะเวลาการดำรงไว้ซึ่งทุนขั้นต่ำภายในประเทศ (๔) เทคโนโลยีหรือทรัพย์สิน	ขณะนี้ยังไม่มีการออกกฎกระทรวงกำหนดเงื่อนไขการอนุญาตภายใต้พระราชบัญญัติฯ นี้ โดยมีการกำหนดเงื่อนไขตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๑๖ ออกตามความในประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๘๑

มาตรา	รายละเอียดของมาตรการ	หมายเหตุ
	(๕) เงื่อนไขอื่นที่จำเป็น	
๔๓ กฎกระทรวงประกาศและคำสั่งให้ใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะมีกฎใหม่ใช้บังคับ	บรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศและคำสั่งซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ยังคงใช้ได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะได้มีพระราชกฤษฎีกากฎกระทรวง ประกาศและคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ	
๔๔ คนต่างด้าวที่ได้รับสิทธิก่อนพระราชบัญญัติใช้บังคับ	คนต่างด้าวซึ่งได้รับสิทธิหรือได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๘๑ อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับให้ได้รับสิทธิหรือได้รับอนุญาตในการประกอบธุรกิจนั้นต่อไปตามเงื่อนไขและระยะเวลาของการได้รับสิทธิหรือได้รับอนุญาตดังกล่าว	

๓.๖ บทบัญญัติของพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ และการจัดทำความตกลง

บทบัญญัติของพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ มีข้อกำหนดซึ่งเกี่ยวข้องกับการทำความตกลงเปิดเสรีการค้าบริการและการลงทุน โดยกำหนดให้คนต่างด้าวที่จะประกอบธุรกิจตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติฯโดยอาศัยสนธิสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคีหรือมีความผูกพันตามพันธกรณี ให้ได้รับการยกเว้นจากการบังคับใช้บทบัญญัติบางอย่าง และให้เป็นไปตามบทบัญญัติและเงื่อนไขของสนธิสัญญา (มาตรา ๑๐) เช่น ยกเว้นการกำหนดเงื่อนไขการลงทุนหรือการกำหนดสัดส่วนระหว่างกรรมการที่เป็นคนไทยและคนต่างชาติ เป็นต้น ทั้งนี้ นักลงทุนของคู่ภาคีภายใต้ความตกลงสามารถแจ้งขอใช้สิทธิต่ออธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๑๑)

<u>มาตรา ๑๐</u>

คนต่างด้าวที่ประกอบธุรกิจตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้โดยสนธิสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคีหรือมีความผูกพันตามพันธกรณี ให้ได้รับยกเว้นจากการบังคับใช้บทบัญญัติแห่งมาตราต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง และให้เป็นไปตามบทบัญญัติและเงื่อนไขของสนธิสัญญานั้น ซึ่งอาจรวมถึงการให้สิทธิคนไทยและวิสาหกิจของคนไทยเข้าไปประกอบธุรกิจในประเทศสัญชาติของคนต่างด้าวนั้นเป็นการต่างตอบแทนด้วย”

กรมพัฒนาธุรกิจการค้าในฐานะหน่วยงานกำกับการให้สิทธิภายใต้ความตกลงแก่นักลงทุนต่างด้าวที่มาขอใช้สิทธิเพื่อประกอบธุรกิจในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของ

คนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งต้องให้ความเห็นที่เกี่ยวกับข้อกฎหมายการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวในส่วนที่เกี่ยวข้อง สำหรับการเจรจาและจัดทำความตกลงการเปิดเสรีการค้าบริการและการลงทุนหรือความตกลงอื่น เพื่อไม่ให้ความตกลงขัดกับกฎหมายภายในและสามารถปฏิบัติได้จริงเมื่อความตกลงมีผลใช้บังคับ โดยต้องพิจารณาบทบัญญัติตามมาตรา ๑๐ ของพระราชบัญญัติฯเป็นหลัก และมาตราอื่นที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ ๒ บทบัญญัติที่ยกเว้นให้คนต่างด้าวที่ประกอบธุรกิจตามบัญชีท้ายโดยสนธิสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคีหรือมีความผูกพันตามพันธกรณี

ข้อจำกัด/มาตรการที่ได้รับการยกเว้น	ความเกี่ยวข้องกับความตกลง	หมายเหตุ
• การอนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจต้องพิจารณาผลดีผลเสียในด้านต่างๆที่มีต่อประเทศ (มาตรา ๕) • การห้ามมิให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจตามบัญชีหนึ่ง สอง สาม (มาตรา ๘) • การกำหนดสัดส่วนการถือหุ้นของคนไทยและกรรมการคนไทยในการประกอบธุรกิจบัญชีสอง (มาตรา ๑๕) • การกำหนดเงื่อนไขให้คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตต้องปฏิบัติ (มาตรา ๑๘)	ข้อจำกัด/เงื่อนไขที่ได้รับการยกเว้นจากพระราชบัญญัติ โดยให้เป็นไปตามเงื่อนไขในความตกลง เช่น • การอนุญาตประกอบธุรกิจ • การกำหนดสัดส่วนการถือหุ้นของต่างชาติ • การกำหนดสัญชาติของผู้บริหาร • การกำหนดเงื่อนไขการลงทุนต่างๆ เช่น อัตราส่วนทุนต่อเงินกู้ การมีภูมิลำเนาของกรรมการเทคโนโลยี เป็นต้น **ความหมาย** หากประเทศไทยมีนโยบายที่จะเปิดเสรีก็สามารถทำข้อผูกพันการเปิดเสรีกับประเทศคู่ภาคีโดยการทำข้อผูกพันในการลด/เลิกข้อจำกัดต่อไปนี้ได้โดยไม่ขัดกับบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว • ให้ต่างชาติถือหุ้นข้างมาก ในธุรกิจใดๆ ทั้งในบัญชีหนึ่ง สอง และสามได้ • ไม่กำหนดสัญชาติของกรรมการในธุรกิจบัญชีสอง • ไม่กำหนดเงื่อนไข เช่น การถ่ายทอดเทคโนโลยี เป็นต้น	

การจัดทำความตกลงการเปิดเสรีจะประกอบด้วย ๒ ส่วนหลัก

๑ ข้อบทความตกลง (Text)

๒ ตารางข้อผูกพัน (Schedule of Commitment) ซึ่งประกอบด้วย

(๑) ข้อผูกพันทั่วไป (Horizontal Commitments) เป็นข้อผูกพัน/เงื่อนไขทั่วไปใช้ครอบคลุมสำหรับทุกสาขาบริการที่อยู่ในตารางข้อผูกพันเช่น การกำหนดเงื่อนไขการจัดตั้งธุรกิจ การกำหนดสัดส่วนการถือหุ้นของต่างชาติ การกำหนดจำนวนผู้ถือหุ้นที่เป็นต่างชาติ เป็นต้น

(๒) ข้อผูกพันเฉพาะรายสาขา (Sector Specific Commitments) เป็นข้อผูกพันหรือเงื่อนไขเฉพาะสาขาที่ผูกพันนั้น เช่น การกำหนดเงื่อนไขการจัดตั้งธุรกิจ การกำหนดสัดส่วนการถือหุ้นของต่างชาติ การกำหนดจำนวนผู้ถือหุ้นที่เป็นต่างชาติการกำหนดสัดส่วนทุนต่อเงินกู้ การกำหนดทุนจดทะเบียน การกำหนดขนาดกิจการ เป็นต้น

โดยหลักการที่สำคัญของความตกลงที่เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ คือการปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง (MFN) และการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ(NT) ซึ่งกำหนดให้ประเทศภาคีต้องปฏิบัติต่อนักลงทุนและการลงทุนที่ได้เข้ามาในประเทศแล้วเช่นเดียวกับคนประเทศตนเอง โดยไม่เลือกปฏิบัติ และต้องปฏิบัติต่อนักลงทุนและการลงทุนของประเทศคู่ภาคีเช่นเดียวกับนักลงทุนและการลงทุนของประเทศอื่นๆ

หลักการและบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่มีมาตรการที่เป็นการเลือกปฏิบัติสำหรับการลงทุนที่ได้รับการอนุมัติหรืออนุญาตแล้ว หรือเป็นการให้ความคุ้มครองสำหรับนักลงทุนหรือการลงทุนในขั้น Post-establishment ดังนั้น การพิจารณาความตกลงในส่วนของการคุ้มครองการลงทุน(Protection of Investment) ต้องไม่ให้ข้อบท (Text) มีผลให้เป็นความผูกพันในการเปิดเสรี ซึ่งอาจทำให้กระบวนการพิจารณาคำขออนุญาตประกอบธุรกิจของคณะกรรมการการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวขัดกับหลักการการให้ปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment) หรือการปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง (MFN)ของความตกลงได้ กรณีที่ไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวของประเทศคู่ภาคีประกอบธุรกิจ

ตารางที่ ๓ ๓.๗ เปรียบเทียบธุรกิจบริการภายใต้ความตกลงว่าด้วยบริการของอาเซียน (AFAS) กับธุรกิจในบัญชีท้าย พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒

ลำดับ	ธุรกิจภายใต้ความตกลง AFAS	จำนวนหุ้นที่ถือโดยคนต่างชาติ	ธุรกิจภายใต้ พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้
1. บริการด้านธุรกิจ			
1.1 บริการด้านวิชาชีพ			
1.	บริการจัดทำบัญชี สำหรับยื่นแบบภาษี ให้กับบริษัทในเครือหรือในกลุ่มของบริษัทต่างชาติ	51%	บัญชี 3(6) การทำกิจการบริการทางบัญชี
2.	บริการให้คำปรึกษาในการร่างเอกสาร ที่เกี่ยวกับกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ ไม่รวมกฎหมายในประเทศ (CPC 1.1: ส่วนหนึ่งของ 82119)	51%	บัญชี 3(7) การทำกิจการบริการทางกฎหมาย
3.	บริการขั้นต้นก่อนการออกแบบ และให้คำปรึกษาด้านสถาปัตยกรรม (CPC 1.1: 83211)	51%	บัญชี 3(8) การทำกิจการบริการทางสถาปัตยกรรม
4.	บริการด้านสถาปัตยกรรมผังเมือง บริการพัฒนาโปรแกรมเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน การเลือกทำเลที่ตั้ง การควบคุม และใช้ประโยชน์ ระบบถนน เพื่อให้เกิดการพัฒนาเมืองอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกัน(CPC 1.1: ส่วนหนึ่งของ 83221)	70%	
5.	บริการขั้นต้นก่อนการออกแบบและให้คำปรึกษา ด้านวิศวกรรมสำหรับระบบควบคุมสัญญาณไฟจราจร (CPC 1.1: 83339)	70%	บัญชี 3(9) การทำกิจการบริการทางวิศวกรรม
6.	บริการด้านวิศวกรรมแบบครบวงจร บริการด้านวิศวกรรมแบบครบวงจรสำหรับระบบควบคุม สัญญาณไฟจราจร (CPC 1.1: 83319)	70%	
7.	บริการวิชาชีพอื่นๆ บริการด้านพยากรณ์อากาศและอุตุนิยมวิทยา (CPC 1.1: 83550)	70%	บัญชี 3(21) การทำธุรกิจบริการอื่น ยกเว้นธุรกิจบริการที่กำหนดในกฎกระทรวง
1.2 บริการคอมพิวเตอร์และที่เกี่ยวข้อง			
8.	บริการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ (CPC 1.1: ส่วนหนึ่งของ 83141)	70%	บัญชี 3(21) การทำธุรกิจบริการอื่น ยกเว้นธุรกิจบริการที่กำหนดในกฎกระทรวง
9.	บริการให้คำปรึกษาด้านซอฟแวร์ (CPC 1.1: ส่วนหนึ่งของ 83142)	70%	
10.	บริการประมวลผลข้อมูล (ไม่รวมการให้บริการ บนเครือข่ายโทรคมนาคมสาธารณะ) (CPC 1.1: 85960)	70%	
11.	บริการฐานข้อมูล (ไม่รวมการให้บริการบนเครือข่ายโทรคมนาคมสาธารณะ) (CPC 844)	70%	

เปรียบเทียบธุรกิจบริการภายใต้ความตกลงว่าด้วยบริการของอาเซียน กับธุรกิจในบัญชีท้าย พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒

ลำดับ	ธุรกิจภายใต้ความตกลง AFAS	จำนวนหุ้นที่ถือโดยคนต่างชาติ	ธุรกิจภายใต้ พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว
๑๒.	บริการด้านคอมพิวเตอร์อื่นๆ: บริการซ่อมและบำรุงรักษาอุปกรณ์และเครื่องใช้สำนักงาน รวมถึงคอมพิวเตอร์ (CPC ๘๔๕๐๐)	๗๐%	
๑.๑ บริการด้านการวิจัยและพัฒนา			
๑๓.	บริการวิจัยและพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์กายภาพ (CPC ๑.๑ : ๘๑๑๑๐)	๗๐%	บัญชี ๓(๒๑) การทำธุรกิจบริการอื่นยกเว้นธุรกิจบริการที่กำหนดในกฎกระทรวง
๑๔.	บริการวิจัยและพัฒนาด้านภาษาศาสตร์ (CPC ๑.๑ : ๘๑๒๔๐)	๗๐%	
๑๕.	บริการวิจัยและพัฒนาด้านสหวิทยาการ (CPC ๑.๑: ๘๑๓๐๐)	๗๐%	
๑.๒ บริการด้านอสังหาริมทรัพย์			
๑๖.	บริการบริหารจัดการคอนโดมิเนียมที่กระทำโดยได้รับค่าตอบแทนหรือตามสัญญาจ้าง (CPC ๑.๑: ส่วนหนึ่งของ ๗๒๒๑๑)	๗๐%	บัญชี ๓(๒๑) การทำธุรกิจบริการอื่นยกเว้นธุรกิจบริการที่กำหนดในกฎกระทรวง
๑.๓ บริการให้เช่าแบบไม่มีผู้ดำเนินการ			
๑๗.	ที่เกี่ยวกับเรือ:บริการให้เช่าเรือที่ไม่ได้ชักธงไทยที่ไม่มีผู้ดำเนินการ (CPC ๑.๑: ๗๓๑๑๕) ไม่รวม: - บริการให้เช่าเรือสำหรับการขนส่งตามแนวชายฝั่งและข้ามมหาสมุทรที่มีผู้ดำเนินการ, ๖๕๑๓๐. - บริการให้เช่าเรือขนส่งระหว่างท่าและน่านน้ำในประเทศที่มีผู้ดำเนินการ, ๖๕๒๓๐. - บริการให้เช่าเรือสำราญ, ๗๓๒๔๐.	๕๑%	บัญชี ๓(๒๑) การทำธุรกิจบริการอื่นยกเว้นธุรกิจบริการที่กำหนดในกฎกระทรวง
๑๘.	ที่เกี่ยวกับอุปกรณ์ขนส่งอื่นๆ:บริการให้เช่าอุปกรณ์ขนส่งทางอวกาศ	๗๐%	
๑๙.	บริการให้เช่าเซิฟเวอร์คอมพิวเตอร์ (CPC ๑.๑ : ๗๓๑๒๔)	๗๐%	
๒๐.	บริการให้เช่าเฟอร์นิเจอร์ (CPC ๑.๑: ๗๓๒๓๐)	๗๐%	
๑.๔ บริการธุรกิจอื่นๆ			
๒๑	บริการขายพื้นที่โฆษณาบนอินเตอร์เน็ต (ไม่รวมที่ได้รับค่าตอบแทนเป็นค่านายหน้า) (CPC ๑.๑: ๘๓๖๓๓)	๗๐%	บัญชี ๓(๑๖) การทำกิจการโฆษณา
๒๒.	บริการวิจัยตลาด (ไม่รวมบริการสำรวจความคิดเห็น	๗๐%	บัญชี ๓(๒๑)

เปรียบเทียบธุรกิจบริการภายใต้ความตกลงว่าด้วยบริการของอาเซียน กับธุรกิจในบัญชีท้าย พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒

ลำดับ	ธุรกิจภายใต้ความตกลง AFAS	จำนวนหุ้นที่ถือโดยคนต่างชาติ	ธุรกิจภายใต้ พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว
	สาธารณะ) (CPC ๑.๑: ๘๓๗๐๐)		การทำธุรกิจบริการอื่นยกเว้นธุรกิจบริการที่กำหนดในกฎกระทรวง บัญชี ๓(๒๑) การทำธุรกิจบริการอื่นยกเว้นธุรกิจบริการที่กำหนดในกฎกระทรวง
๒๓.	บริการให้คำปรึกษาด้านการจัดการทรัพยากรบุคคล (CPC ๑.๑: ๘๓๑๑๓)	๗๐%	
๒๔.	บริการที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาด้านการบริหารจัดการ : การวางแผนที่เกี่ยวกับการจัดการการผลิต (CPC ๑.๑: ๘๓๑๑๕) ไม่รวม: บริการให้คำปรึกษาด้านการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล การตลาด การเงิน ทั่วไป และอื่นๆ	๗๐%	
๒๕.	บริการทดสอบและวิเคราะห์ทางเทคนิค : บริการตรวจวิเคราะห์องค์ประกอบและความบริสุทธิ์ (CPC ๑.๑: ๘๓๕๖๑)	๗๐%	
๒๖.	บริการที่เกี่ยวเนื่องกับการจำหน่ายพลังงานโดยได้รับค่าตอบแทนหรือสัญญาจ้าง (ไม่รวมการบริการที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติ)	๗๐%	
๒๗.	บริการสืบสวนและรักษาความปลอดภัย บริการติดตั้งสัญญาณเตือนภัยสำหรับโรงงานอุตสาหกรรม (ส่วนหนึ่งของ CPC ๘๗๓๐๓)	๗๐%	
๒๘.	บริการให้คำปรึกษาทางวิทยาศาสตร์โดยนักคณิตศาสตร์และนักสถิติ (CPC ๑.๑: ส่วนหนึ่งของ ๘๓๑๓๙)	๗๐%	
๒๙.	บริการซ่อมแซมอุปกรณ์ทางการแพทย์ ทัศนอุปกรณ์และเครื่องมือวัดความแม่นยำ (CPC ๑.๑: ๘๗๑๕๔)	๗๐%	
๓๐	บริการทำความสะอาดหน้าต่าง(CPC ๑.๑: ๘๕๓๒๐)	๗๐%	
๓๑	บริการล้างอัดภาพ(CPC ๑.๑: ส่วนหนึ่งของ ๘๓๘๒๐)	๗๐%	
๓๒.	บริการด้านบรรจุภัณฑ์ (CPC ๑.๑: ๘๕๔๐๐) ไม่รวม: - บริการด้านบรรจุภัณฑ์และหีบห่อที่เกี่ยวกับการขนส่ง, ดู ๖๔-๖๗ - บริการออกแบบบรรจุภัณฑ์, ดู ๘๓๔๙๐ - บริการการพิมพ์เฉพาะข้อความบนวัสดุที่ใช้ทำบรรจุภัณฑ์, ดู ๘๙๑๒๑ - บริการด้านบรรจุภัณฑ์ รวมถึง การแปรรูปวัตถุดิบของลูกค้าเป็นสินค้าอื่น (เช่น ผสมน้ำและหัวเชื้อเข้มข้นเพื่อผลิตน้ำอัดลม, ทำปลาให้สุกก่อนบรรจุกระป๋อง, ผสมครีมและสีในเครื่องสำอาง, ดู ๘๘ และ ๘๙	๗๐%	
๓๓.	บริการเข้าเล่มหนังสือ (CPC ๑.๑: ส่วนหนึ่งของ	๗๐%	

เปรียบเทียบธุรกิจบริการภายใต้ความตกลงว่าด้วยบริการของอาเซียน กับธุรกิจในบัญชีท้าย พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒

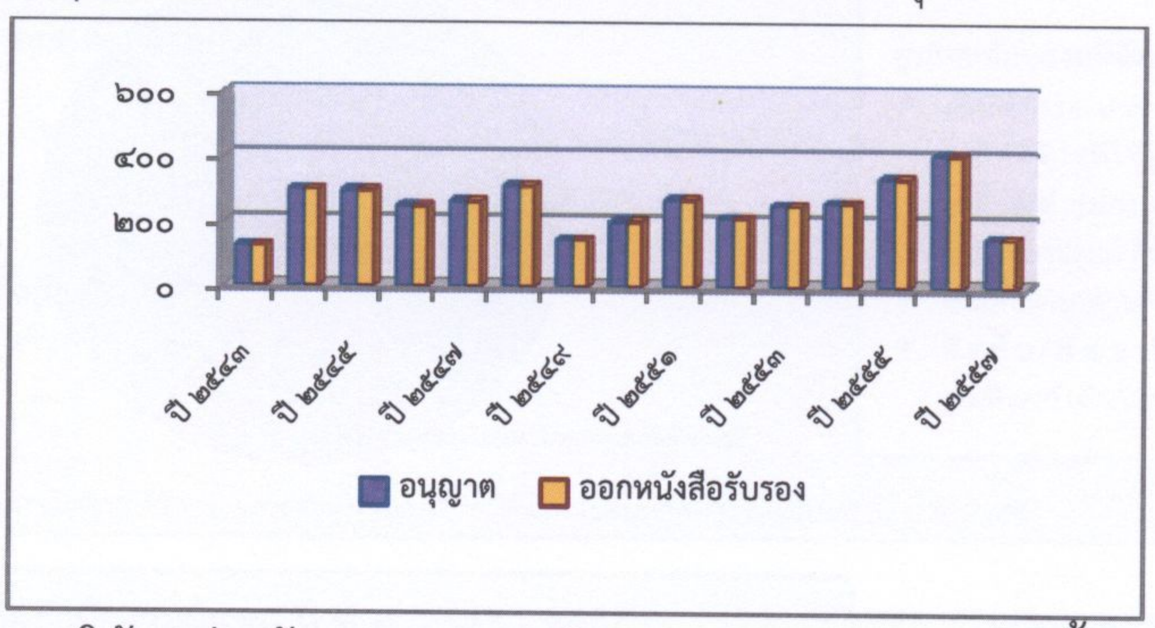
ลำดับ	ธุรกิจภายใต้ความตกลง AFAS	จำนวนหุ้นที่ถือโดยคนต่างชาติ	ธุรกิจภายใต้ พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว
	๘๙๑๒๑)		
๓๔.	บริการจัดงานแสดงสินค้าและนิทรรศการนานาชาติประจำปี โดยได้รับค่าตอบแทนหรือสัญญาจ้าง (CPC ๑.๑: ส่วนหนึ่งของ ๘๕๙๗๐)	๗๐%	
๓๕.	อื่นๆ:บริการล่ามและแปลเอกสาร (CPC ๑.๑: ๘๓๙๑๐)	๗๐%	
๒. บริการด้านการสื่อสาร			
๒.๑ บริการด้านโทรคมนาคม			
ข้อผูกพันภายใต้สาขานี้จะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขทั่วไปดังนี้ : - บุคคลหรือนิติบุคคลที่จะประกอบธุรกิจบริการโทรคมนาคมในประเทศไทยจะต้องได้รับใบอนุญาตจากหน่วยงานผู้มีอำนาจของรัฐ - ใบอนุญาตจะออกให้เฉพาะผู้ให้บริการที่จัดตั้งขึ้นโดยชอบตามกฎหมายของประเทศไทย ซึ่งกำหนดให้มีสำนักงานใหญ่และการบริหารจัดการอยู่ในเขตแดนของไทย - ผู้ให้บริการจะต้องให้บริการเพื่อสาธารณะโดยผ่านโครงข่ายที่มีอยู่ในปัจจุบันซึ่งได้รับอนุญาตจากหน่วยงานผู้มีอำนาจของรัฐ - หน่วยงานผู้มีอำนาจของรัฐอาจปฏิเสธการให้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตการให้บริการโทรคมนาคม หากพบว่ามีการกระทำหรือพฤติกรรมที่ส่อหรือมีแนวโน้มว่าเป็นการครอบงำกิจการโดยนิติบุคคลที่ไม่ใช่สัญชาติไทย - กฎหมายจำเป็นพื้นฐานฉบับใหม่มีผลใช้บังคับแล้วในปัจจุบัน ข้อผูกพันบริการโทรคมนาคมสาธารณะจะเป็นไปตามกฎระเบียบที่จะออกตามกฎหมายเหล่านั้น			
๓๖.	บริการเทเลกซ์ (CPC ๗๕๒๓*) บริการโทรเลข (CPC ๗๕๒๓**) บริการโทรสาร (CPC ๗๕๒๑**+๗๕๒๙**)	๗๐%	บัญชี ๓(๒๑) การทำธุรกิจบริการอื่นยกเว้นธุรกิจบริการที่กำหนดในกฎกระทรวง
๓๗.	บริการไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (CPC ๗๕๒๓**) บริการรับฝากข้อความเสียง (CPC ๗๕๒๓**) เงื่อนไข: ต้องใช้โครงข่ายที่ดำเนินการโดยผู้ที่ได้รับใบอนุญาตโดยชอบ	๗๐%	
๓๘.	บริการเสริมสำหรับโทรสารซึ่งรวมถึงบริการจัดเก็บและส่งต่อ และบริการจัดเก็บและสืบค้นภายหลัง (CPC ๗๕๒๓*) บริการเปลี่ยนรหัสหรือรูปแบบของข้อมูลเพื่อใช้ในระบบการรับ-ส่งข้อมูลที่แตกต่างกัน	๗๐% ๗๐%	
๓๙.	บริการให้คำปรึกษาด้านโทรคมนาคม (CPC ๗๕๔๔๐)	๗๐%	
๒.๒บริการโสตทัศน์			
๔๐.	บริการผลิตวีดีทัศน์เพื่อการศึกษาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ (CPC ๑.๑: ส่วนหนึ่งของ ๙๖๑๒๑)	๗๐%	บัญชี ๓(๒๑) การทำธุรกิจบริการอื่นยกเว้นธุรกิจบริการที่กำหนดในกฎกระทรวง
๔๑.	บริการบันทึกเสียงเฉพาะการผลิตเพื่อการศึกษาระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัย (ไม่รวมการออกอากาศและบริการเกี่ยวกับโสตทัศน์)	๗๐%	

เปรียบเทียบธุรกิจบริการภายใต้ความตกลงว่าด้วยบริการของอาเซียน กับธุรกิจในบัญชีท้าย พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒

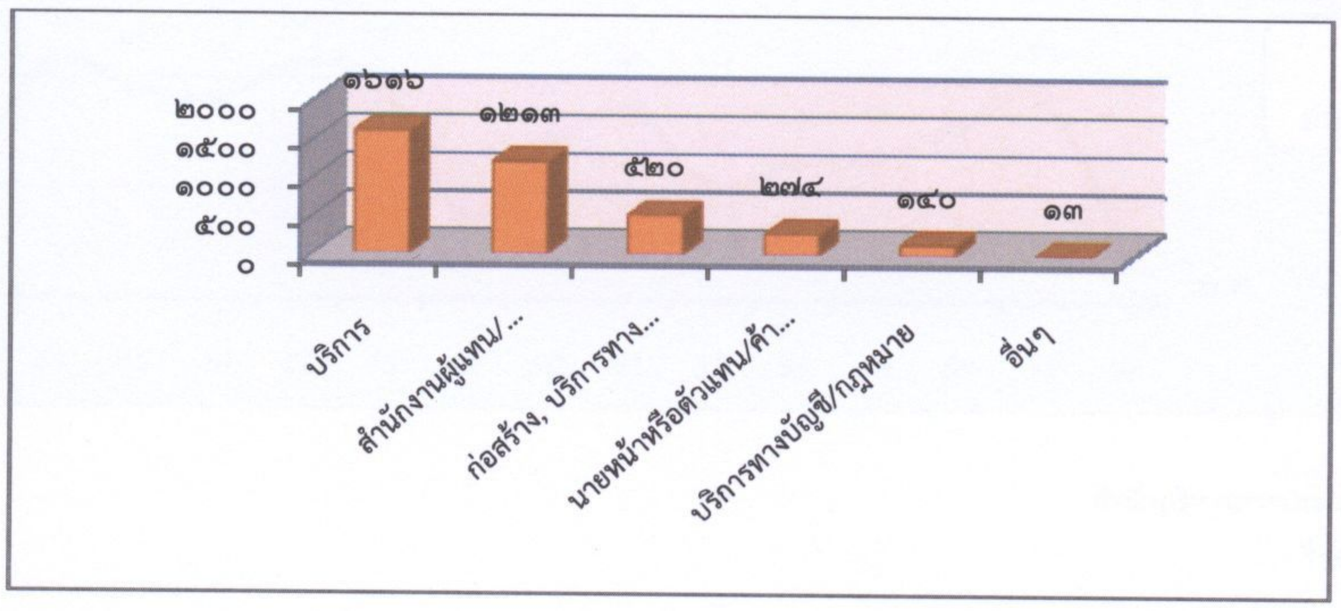
ลำดับ	ธุรกิจภายใต้ความตกลง AFAS	จำนวนหุ้นที่ถือโดยคนต่างชาติ	ธุรกิจภายใต้ พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว
๔๒.	อื่นๆ: บริการปรับแต่งสีโดยใช้เทคนิคดิจิตอล เช่น เพิ่ม ปรับ หรือแยกสีสำหรับงานโสตทัศน์ต่างๆ ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์	๕๑%	

๓.๘ สถิติการออกใบอนุญาตและหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๓ – พฤษภาคม ๒๕๕๗

ภาพที่ ๓.๒ สถิติการอนุญาตกับการออกหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจ

ภาพที่ ๓.๓ การอนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจแยกตามประเภทธุรกิจ ตั้งแต่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๓ – ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗

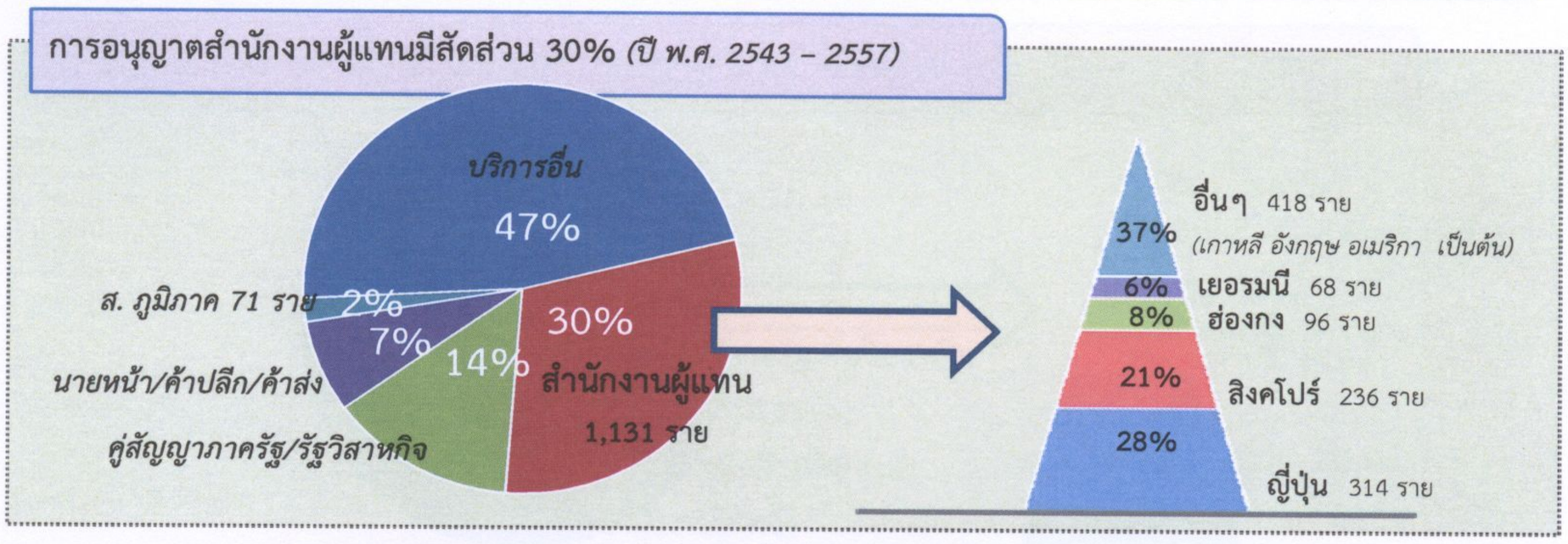
(๑) ธุรกิจบริการ เช่น บริการให้กู้ยืมเงินแก่บริษัท ให้เช่า ให้เช่าแบบลิ่สซิ่ง/ให้เช่าซื้อทรัพย์สิน ซ่อมแซมบำรุงรักษา เป็นต้น

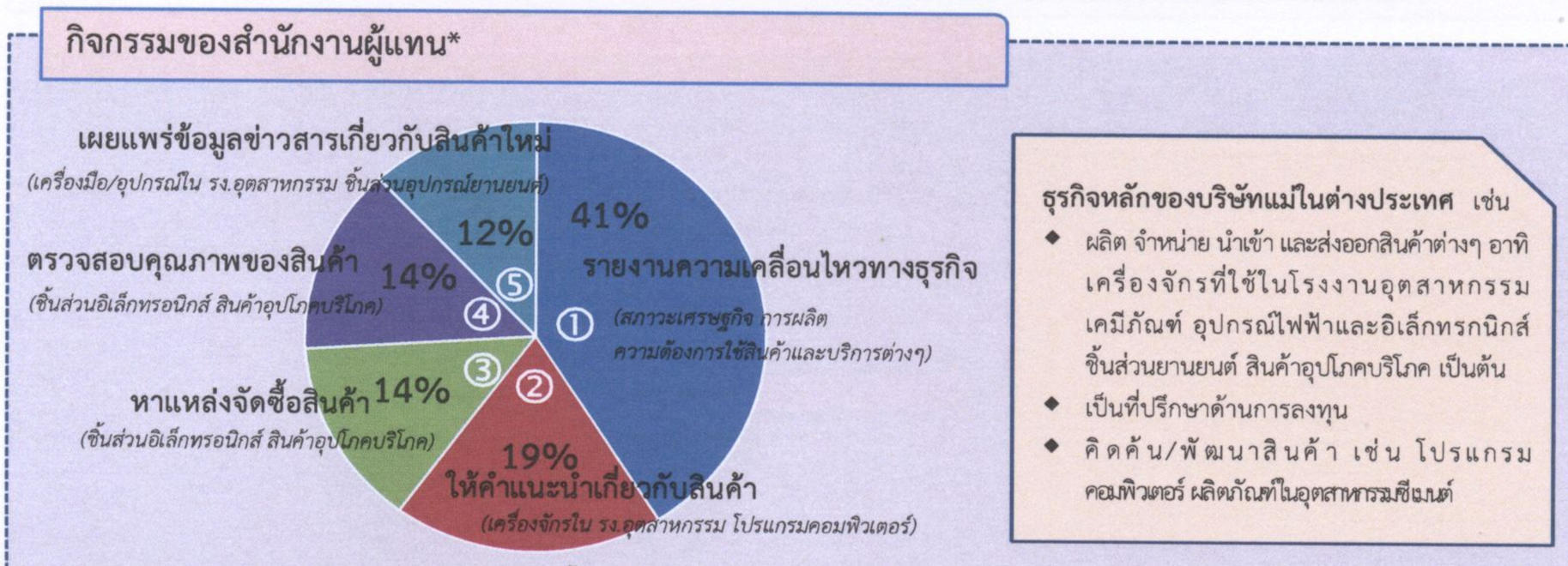
(๒) ธุรกิจอื่น เช่น การขายทอดตลาด การทำกิจการโฆษณา เป็นต้น

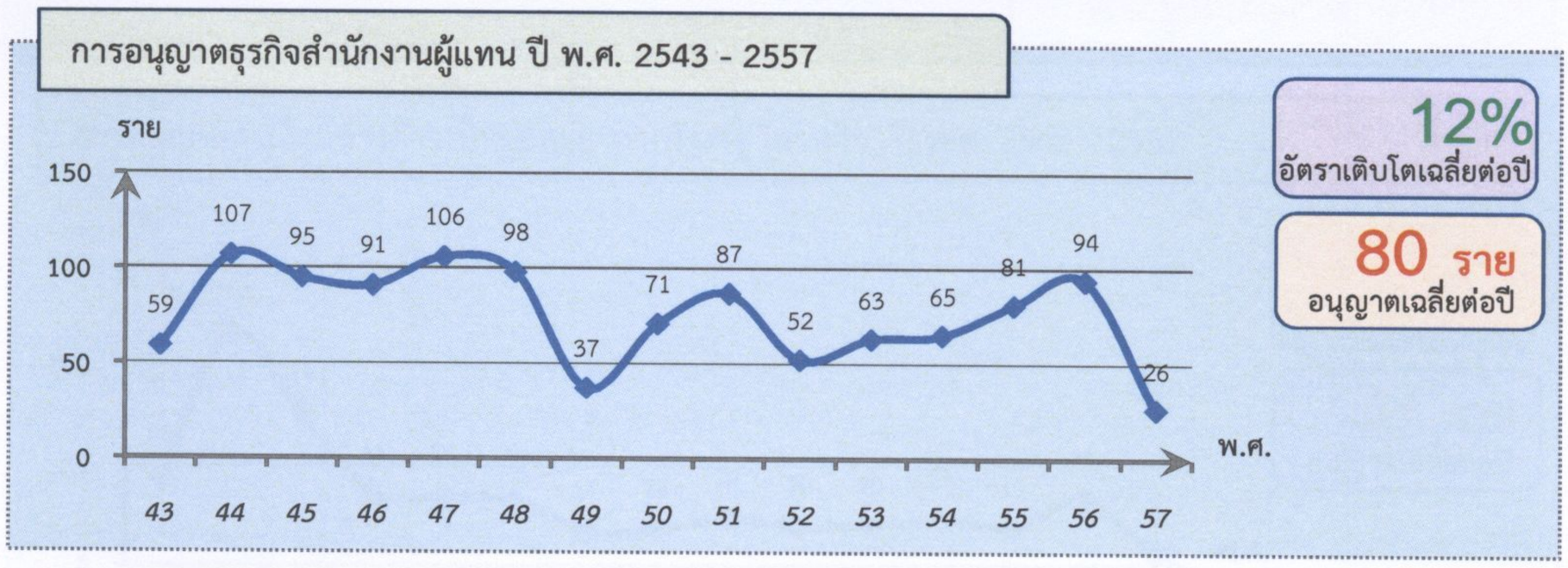
(๓) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศอื่นๆ เช่น สวิตเซอร์แลนด์ มาเลเซีย และออสเตรเลีย เป็นต้น

ที่มา : สำนักบริหารการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

ภาพที่ ๓.๔ สถิติการอนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจสำนักงานผู้แทน ตาม พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒

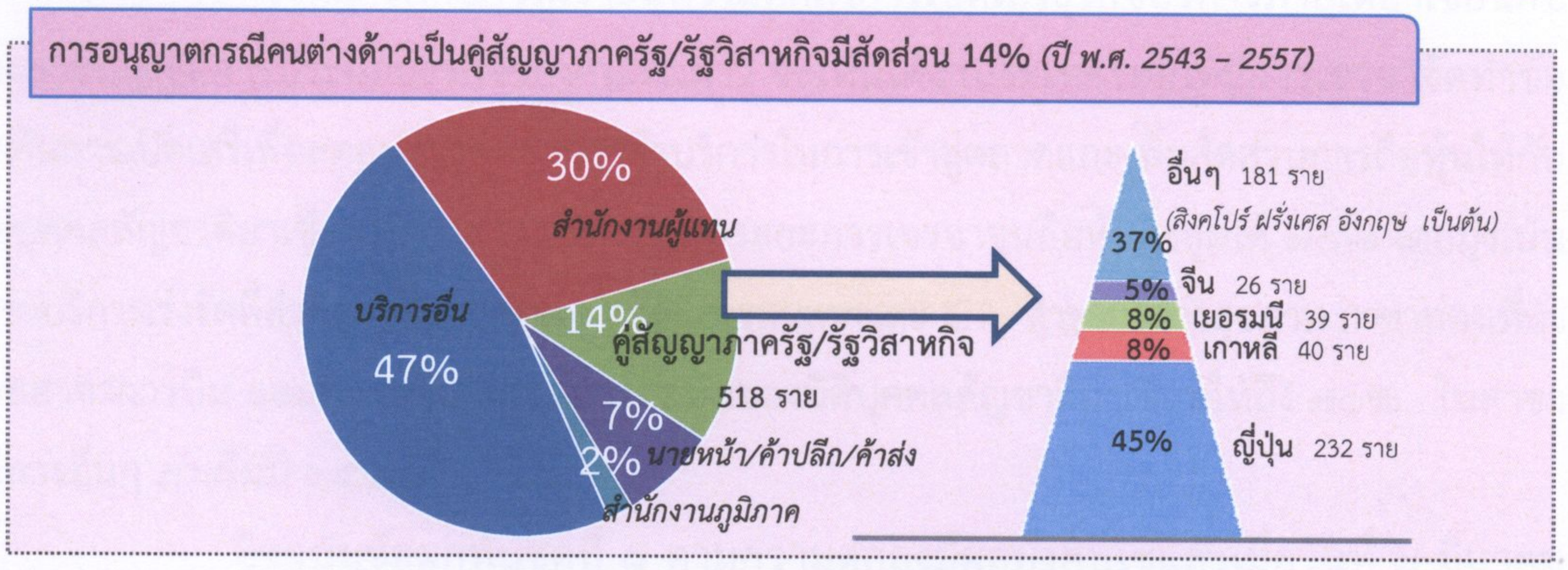

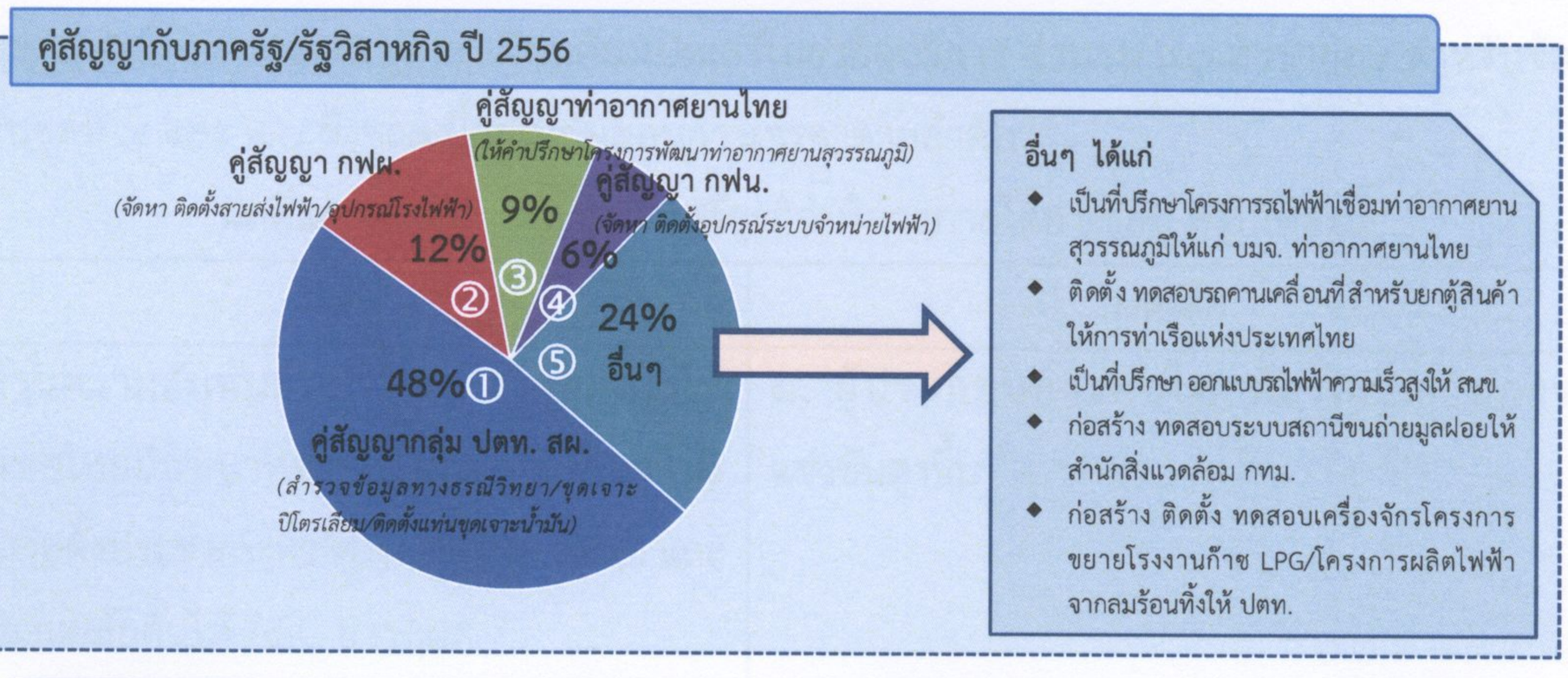

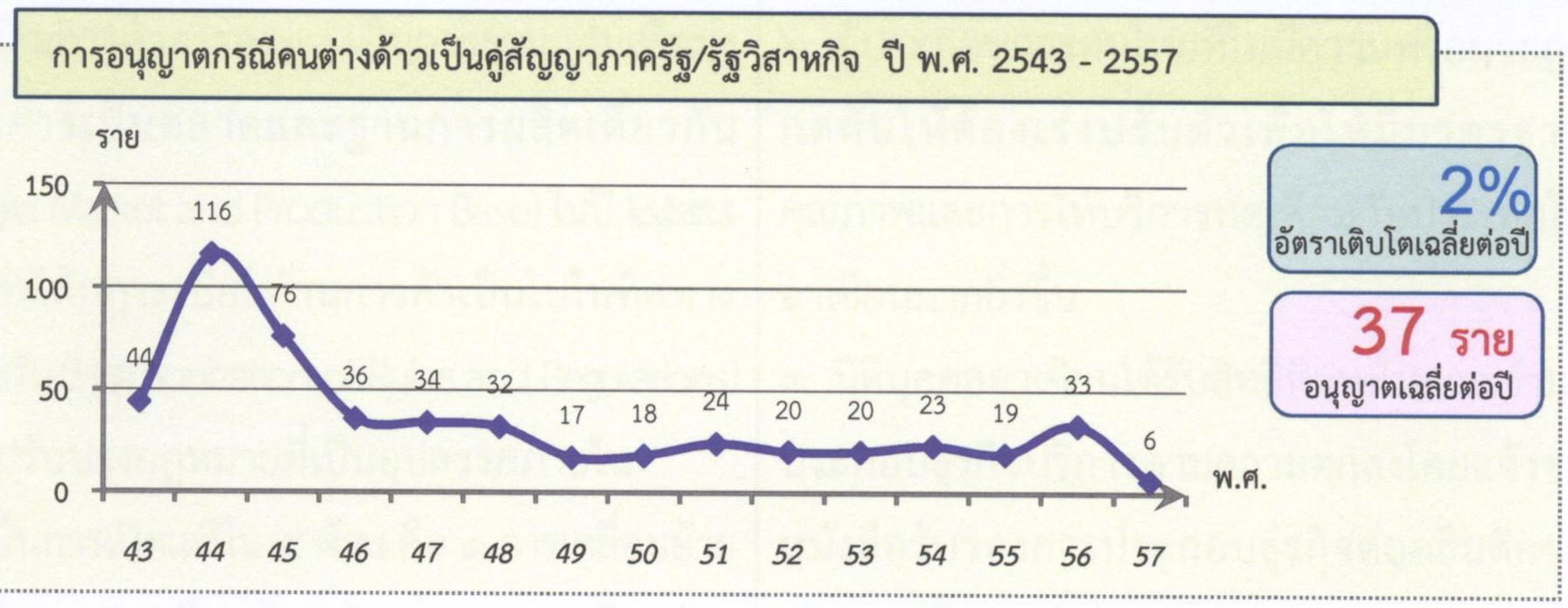

สำนักบริหารการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว
ข้อมูล ณ วันที่ 23 เม.ย. 57

ภาพที่ ๓.๕ สถิติการอนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจตาม พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ กรณีคู่สัญญากับภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ

สำนักบริหารการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว
ข้อมูล ณ วันที่ 29 เม.ย. 57

๓.๙ เปรียบเทียบผลดีผลเสียของความตกลงการเปิดเสรีธุรกิจบริการภายใต้อาเซียนกับพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒

จากการศึกษาวิเคราะห์ความตกลงการเปิดเสรีธุรกิจบริการภายใต้อาเซียนกับพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว จะเห็นได้ว่าประเทศไทยได้มีการเจรจาจัดทำข้อผูกพันการเปิดเสรีเพื่อลดอุปสรรค์ด้านการค้าบริการในการเข้าสู่ตลาดและเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นให้กับนิติบุคคลสัญชาติอาเซียนในทุกสาขาบริการ ทุกระยะการเจรจาจนถือหุ้นสูงสุดได้ ๗๐% โดยมุ่งเน้นสาขาบริการเร่งรัดที่สำคัญ ได้แก่สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและ ICT สาขาบริการสุขภาพ สาขาท่องเที่ยวและสาขาการบิน และต้องเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นของนิติบุคคลสัญชาติอาเซียนให้ถึง ๗๐% ในสาขาบริการอื่นๆ ภายในปี ๒๕๕๘

ปัจจุบันข้อผูกพันชุดที่ ๘ ตามความตกลงมีผลบังคับใช้แล้วเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๖ ส่งผลให้ประเทศสมาชิกอาเซียนต้องเปิดเสรีในธุรกิจบริการ จำนวน ๘๐ สาขาย่อย สำหรับข้อผูกพันชุดที่ ๙ และ ๑๐ ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเจรจาตามลำดับ

ผลดีและผลเสียของการเปิดเสรีธุรกิจบริการภายใต้อาเซียน สรุปได้ดังนี้

ผลดี	ผลเสีย
๑. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศส่งผลให้ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในภูมิภาคนี้ในฐานะผู้ร่วมก่อตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และพยายามผลักดันให้ AEC บรรลุผล ๒. ด้านการค้าการลงทุน เป็นการรวมกลุ่มเพื่อมุ่งไปสู่การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน (Single Market and Production Base) ในปี ๒๕๕๘ ๓. ทำให้กฎระเบียบด้านการค้าเป็นไปในทิศทางเดียวกัน (Harmonization of Rules and Regulations) เช่นปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคภายใน ๔. เป็นการเปิดเสรีใน ๕ ด้าน คือ ๑.การเคลื่อนย้ายสินค้า ๒.การเคลื่อนย้ายบริการ ๓. การเคลื่อนย้ายการลงทุน ๔.การเคลื่อนย้ายเงินทุน ๕.การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ ๕. เป็นการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ อีกทั้งสร้างอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจให้กับประเทศในอาเซียนมากยิ่งขึ้น	๑. ผู้ประกอบการคนไทยต้องเผชิญกับการแข่งขันสูงขึ้น ๒. ผู้ประกอบการคนไทยที่ไม่มีความพร้อมจะถูกกดดันให้ต้องเร่งปรับตัวเพื่อให้มีมาตรฐานคุณภาพและการให้บริการทัดเทียมกับประเทศในอาเซียนมากยิ่งขึ้น ๓. นิติบุคคลอาเซียนได้รับสิทธิพิเศษในการเข้ามาประกอบธุรกิจบริการตามความตกลงโดยแจ้งขอหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจต่ออธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

ผลดี	ผลเสีย
๖. ผู้ประกอบการคนไทยมีโอกาสร่วมทุนกับประเทศคู่ค้าได้มากยิ่งขึ้นหรือไปลงทุนประเทศอาเซียนอีก ๙ ประเทศ ได้เพิ่มขึ้น	

ทั้งนี้เมื่อความตกลงการเปิดเสรีธุรกิจบริการภายใต้อาเซียนมีผลบังคับใช้ จะทำให้นิติบุคคลอาเซียนที่ประสงค์เข้ามาประกอบธุรกิจตามความตกลงดังกล่าวจะต้องนำเงินลงทุนเข้ามาในประเทศไทย อย่างน้อยธุรกิจละ ๓ ล้านบาทด้วย ซึ่งข้อปฏิบัติดังกล่าว ส่งผลให้กฎหมายขัดกับหลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment) คือการไม่เลือกปฏิบัติระหว่างคนชาติตนเองกับคนชาติอาเซียน เนื่องจากคนไทยไม่ถูกกำหนดเรื่องการนำเงินลงทุน ๓ ล้านบาท เข้ามาใช้ในการเริ่มต้นประกอบธุรกิจ

ในขณะนี้ประเทศไทยได้ทำความตกลงกับประเทศต่างๆ ตั้งแต่ปี ๒๕๑๑ ซึ่งกรณีคนต่างชาติที่เป็นคู่ภาคีตามความตกลงและไม่ได้รับการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติในเรื่องเงินทุนขั้นต่ำนั้น กรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้ออกกฎกระทรวงเรื่องกำหนดทุนขั้นต่ำและระยะเวลาในการนำหรือส่งทุนขั้นต่ำเข้ามาในประเทศไทย (ฉบับที่ ๓) เพื่อให้สิทธิคนต่างชาติที่ประกอบธุรกิจภายใต้สนธิสัญญาหรือความตกลง ได้รับการยกเว้นเรื่องไม่ต้องนำเงินทุนขั้นต่ำเข้ามาเหมือนคนไทย โดยกฎกระทรวงขยายระยะเวลาให้ประเทศคู่ภาคีออกไปอีก ๑๐ ปี ซึ่งสิ้นสุดใน พ.ศ. ๒๕๖๒

นิติบุคคลอาเซียนที่ประสงค์เข้ามาประกอบธุรกิจบริการตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ สามารถเลือกได้ ๒ ช่องทาง ดังนี้

ช่องทางปกติ มาตรา ๑๗	ช่องทางพิเศษ มาตรา ๑๐
๑. ยื่นคำขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ๒. ถือหุ้นได้ตั้งแต่ ๕๐% - ๑๐๐% ๓. ผู้พิจารณาอนุญาตคือคณะกรรมการการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว (ประกอบด้วยภาครัฐและภาคเอกชน ๒๕ คน โดยมีปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นประธาน)	๑. แจ้งขอหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจต่ออธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ๒. ถือหุ้นได้ตั้งแต่ ๕๐% - ๗๐% (เฉพาะประเภทธุรกิจที่กำหนดตามเงื่อนไขในความตกลงเปิดเสรีธุรกิจบริการภายใต้อาเซียน) ๓. ผู้ออกหนังสือรับรองคืออธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

ช่องทางปกติ มาตรา ๑๗	ช่องทางพิเศษ มาตรา ๑๐
๔. ประเภทธุรกิจเป็นธุรกิจบริการตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติ (ซึ่งเป็นไปตามที่ WTO กำหนด) ๕. ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข ๓ ข้อ คือ ๕.๑ ต้องนำเงินทุนเข้ามาอย่างน้อยธุรกิจละ๓ ล้านบาท ๕.๒ หากกรรมการเป็นคนต่างด้าวต้องมีภูมิลำเนาในประเทศไทยอย่างน้อย ๑ คน ๕.๓ ทุนต่อเงินกู้ต้องไม่เกิน ๑ : ๗	๔. ประเภทธุรกิจบริการตามที่กำหนดในความตกลงเท่านั้น (ปัจจุบันเป็นไปตามข้อตกลงการเปิดเสรีบริการชุดที่ ๘) ๕. ไม่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขทั้ง ๓ ข้อ ทั้งนี้กรณีเงินทุนขั้นต่ำ ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำเงินทุนเข้ามาตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๒

บทที่ ๔
สรุปผลการศึกษา

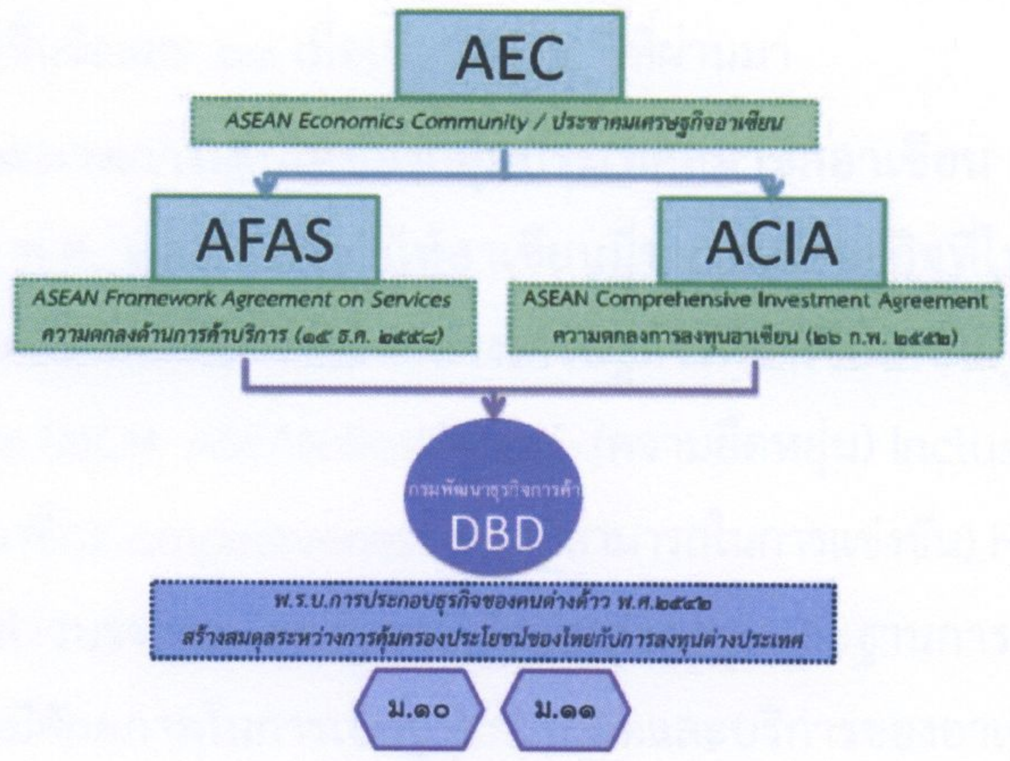
๔.๑ สรุปผลการศึกษา

จากผลการศึกษา ในบทที่ ๓ จะเห็นได้ว่านโยบายต่างประเทศมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินยุทธศาสตร์ด้านการค้าและการลงทุนทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศเพราะจะมีผลต่อการกำหนดทิศทางของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่อไป ดังนั้นเพื่อให้การค้าการลงทุนของประเทศไทยดำเนินไปอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืนจึงจำเป็นต้องปรับปรุงและพัฒนากฎหมายและกฎระเบียบภายในประเทศให้สอดคล้องกับสภาวการณ์การค้าและการลงทุนในปัจจุบัน

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี ๒๕๕๘ การรวมตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียน (AEC) ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับปรุงกระบวนการบังคับใช้กฎหมายต่างๆ ให้มีความสอดคล้องกับกฎหมายความตกลงระหว่างประเทศ และควรศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายของต่างประเทศเพื่อให้ทราบว่ากฎหมายการพาณิชย์ของประเทศใดในอาเซียนที่มีความเจริญก้าวหน้า มีการกำหนดรูปแบบแนวความคิด และเนื้อหาเป็นเช่นใด มีความสอดคล้องกับพลวัตโลกหรือไม่ รวมทั้งกฎหมายการพาณิชย์ของไทยไปถึงระดับใดแล้ว

พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ ถือเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการค้าภายในประเทศที่มีความเชื่อมโยงกับการเปิดเสรีธุรกิจบริการภายใต้อาเซียนโดยตรง เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวถือเป็นกฎหมายการพาณิชย์ ซึ่งเป็นกฎหมายเศรษฐกิจที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการกำกับดูแลการค้าการลงทุนจากต่างประเทศ ดังนั้นกฎหมายเศรษฐกิจฉบับนี้ควรจะมีความยืดหยุ่นเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของภาวะการค้าที่เกิดขึ้นตลอดเวลา

ภาพที่ ๔.๑ ความสัมพันธ์ระหว่าง AEC กับพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒

๔.๑.๑ สภาพการบังคับใช้กฎหมายและแนวโน้มการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

๑) คำขอรับใบอนุญาตการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

การขอรับใบอนุญาตการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ร้อยละ ๒๑ และในรอบ ๕ ปีที่ผ่านมา มีอัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ยร้อยละ ๑๐ ต่อปี ดังนั้น จึงประมาณการว่าปริมาณคำขออนุญาตประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวในพ.ศ. ๒๕๕๗ จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นปีที่ผ่านมา เนื่องจากไทยยังคงเป็นแหล่งลงทุนที่มีศักยภาพสูงในการทำการค้าการลงทุน ตลอดจนเป็นผลิตและแหล่งตลาดที่สำคัญของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่มีความพร้อมในทรัพยากรด้านต่างๆ เช่น สาธารณูปโภคพื้นฐาน แรงงาน วัตถุดิบ เป็นต้น แต่ทั้งนี้ยังต้องคำนึงปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อการเข้ามาประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวในไทย ทั้งนี้เป็นปัจจัยภายนอก อาทิ แนวโน้มการเติบโตของเศรษฐกิจประเทศผู้ลงทุน ศักยภาพการเติบโตของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน และปัจจัยภายในประเทศ อาทิเสถียรภาพทางเศรษฐกิจภายในประเทศ และเสถียรภาพทางการเมืองไทย เป็นต้น

๑) ปัจจัยภายนอก

- **แนวโน้มการเติบโตของเศรษฐกิจประเทศผู้ลงทุน** กลุ่มประเทศที่มีสถิติการขอรับใบอนุญาตการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวสูงในอันดับต้น ได้แก่ ญี่ปุ่น สิงคโปร์ ฮ่องกง และกลุ่มประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป ซึ่งเมื่อพิจารณาการขยายตัวทางเศรษฐกิจของรัฐบาลญี่ปุ่นประกอบกับการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกและสหรัฐอเมริกาจึงทำให้เศรษฐกิจญี่ปุ่นมีการขยายตัวและจะฟื้นตัวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลบวกต่อจำนวนคำขอใบอนุญาตการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว สำหรับเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปส่งสัญญาณฟื้นตัวและมีแนวโน้มเติบโตตามเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา รวมถึงการเติบโตอย่างต่อเนื่องของเศรษฐกิจกลุ่มประเทศอาเซียน เช่น สิงคโปร์ อาจมีผลให้นักลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลบวกต่อปริมาณคำขอใบอนุญาตการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวตามลำดับเช่นกัน ประกอบกับจีน ซึ่งเป็นประเทศเศรษฐกิจใหม่ที่มีพัฒนาการทางเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดด มีการอนุญาตประกอบธุรกิจในไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๖๓ เมื่อเทียบกับ ๔ ปีที่ผ่านมา

- **ศักยภาพการเติบโตของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน** การก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จะทำให้อาเซียนมีขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่กว่าประเทศอินเดีย ซึ่งอาเซียนมีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาทางเศรษฐกิจให้อาเซียนเป็นภูมิภาคแห่ง ความมั่งคั่งร่วมกันในปี พ.ศ. ๒๕๗๓ (RICH ASEAN:Resilience (ความยืดหยุ่น) Inclusiveness (การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกประเทศสมาชิก)Competitveness (ความสามารถในการแข่งขัน) Harmony (ความสามัคคี) และหากเป้าหมายดังกล่าวบรรลุผล อาเซียนจะเป็นแหล่งลงทุนและฐานการผลิตขนาดใหญ่ที่สำคัญของโลก ซึ่งประเทศไทยมีศักยภาพในการเป็นฐานการผลิตและบริการของอาเซียน อันจะนำมาซึ่งการ

ลงทุนของคนต่างด้าวที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการเติบโตในธุรกิจบริการของประเทศสมาชิกอาเซียน เช่น ฟิลิปปินส์ และมาเลเซีย ที่คาดว่ามูลค่าของธุรกิจบริการจะสูงถึงร้อยละ ๕๖ และ ๕๐ ของ GDP ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ตามลำดับ อาจส่งผลให้การขออนุญาตการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

๒) ปัจจัยภายใน

- **ศักยภาพการเป็นศูนย์การผลิตและบริการในภูมิภาคอาเซียนของไทย** ในการดึงดูดการลงทุนต่างชาติของไทยที่สูงกว่าประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคอาเซียน อย่างไรก็ตาม รายงานการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศปี ๒๐๑๓ ของ World Eonomic Forum แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันของไทยกับประเทศในกลุ่มอาเซียน โดยไทยอยู่ในอันดับ ๓ รองจากสิงคโปร์ และมาเลเซีย ซึ่งอาจมีผลต่อการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศของไทย แต่หากไทยมีการปรับตัวอย่างเร่งด่วนเพื่อเพิ่มระดับศักยภาพของประเทศและความพร้อมในการเป็นศูนย์กลางการผลิตและบริการในอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านนวัตกรรมและศักยภาพทางธุรกิจ ก็จะเป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้แนวโน้มปริมาณคำขอการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวเพิ่มขึ้น

- **เสถียรภาพทางเศรษฐกิจภายในประเทศ**โครงสร้างเศรษฐกิจในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ มิได้มีการเปลี่ยนแปลงมากนักจากปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เนื่องด้วยการขยายตัวของเศรษฐกิจและอัตราเงินเฟ้อยังคงตัว (ร้อยละ ๕ และร้อยละ ๓.๕ ตามลำดับ) แต่มีปัจจัยกระตุ้นเศรษฐกิจพิเศษ คือ การลงทุนของภาครัฐในแผนบริหารการจัดการน้ำวงเงินรวม ๓.๕ แสนล้านบาทที่เริ่มทยอยลงทุนในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ รวมถึงแผนงานโครงการการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน ๒ ล้านล้านบาท ที่เป็นปัจจัยเสริมให้มีการลงทุนจากต่างประเทศซึ่งจะมีผลเชื่อมโยงถึงการขออนุญาตประกอบธุรกิจบริการของคนต่างด้าว

- **เสถียรภาพทางการเมืองไทย** จะเป็นปัจจัยที่นักลงทุนต่างชาติมีความกังวลในการประกอบการค้า การลงทุนที่ทำให้ไม่สามารถกำหนดแผนการลงทุนได้ เนื่องจากกังวลต่อความชัดเจนและความต่อเนื่องของนโยบายของรัฐบาล รวมถึงความโปร่งใสในการบริหารงานภาครัฐ ประกอบกับสถานการณ์การการเมืองในปัจจุบันย่อมส่งผลถึงภาพรวมของเศรษฐกิจไทยทั้งในด้านการบริโภคและการลงทุนของภาคเอกชน การลงทุนภาครัฐ และภาคการบริการ

๒) คำขอหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจกรณีได้รับสิทธิตามสนธิสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศ

ตั้งแต่เดือนมีนาคม ๒๕๔๓ – เดือนธันวาคม ๒๕๕๖ สถิติการใช้สิทธิตามพันธกรณีและความตกลงระหว่างประเทศ (สนธิสัญญาทางไมตรีและสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา (Treaty of Amity) ความตกลงทางการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (TAFTA) ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (JTEPA) มีจำนวนทั้งสิ้น ๑.๓๐๖ ราย ถึงแม้ว่าในภาพรวม ปริมาณ

หนังสือรับรองประเภทดังกล่าวมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่องแต่วิกฤตการณ์อุทกภัยในประเทศไทย ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ มีผลให้ปริมาณหนังสือรับรอง ลดลงกว่าร้อยละ ๒๖ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๖ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖

ปริมาณหนังสือรับรองในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ คาดว่าจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยการพิจารณาจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศคู่ภาคี และการจัดทำความตกลงเปิดเสรีทางการค้าของไทย ดังนี้

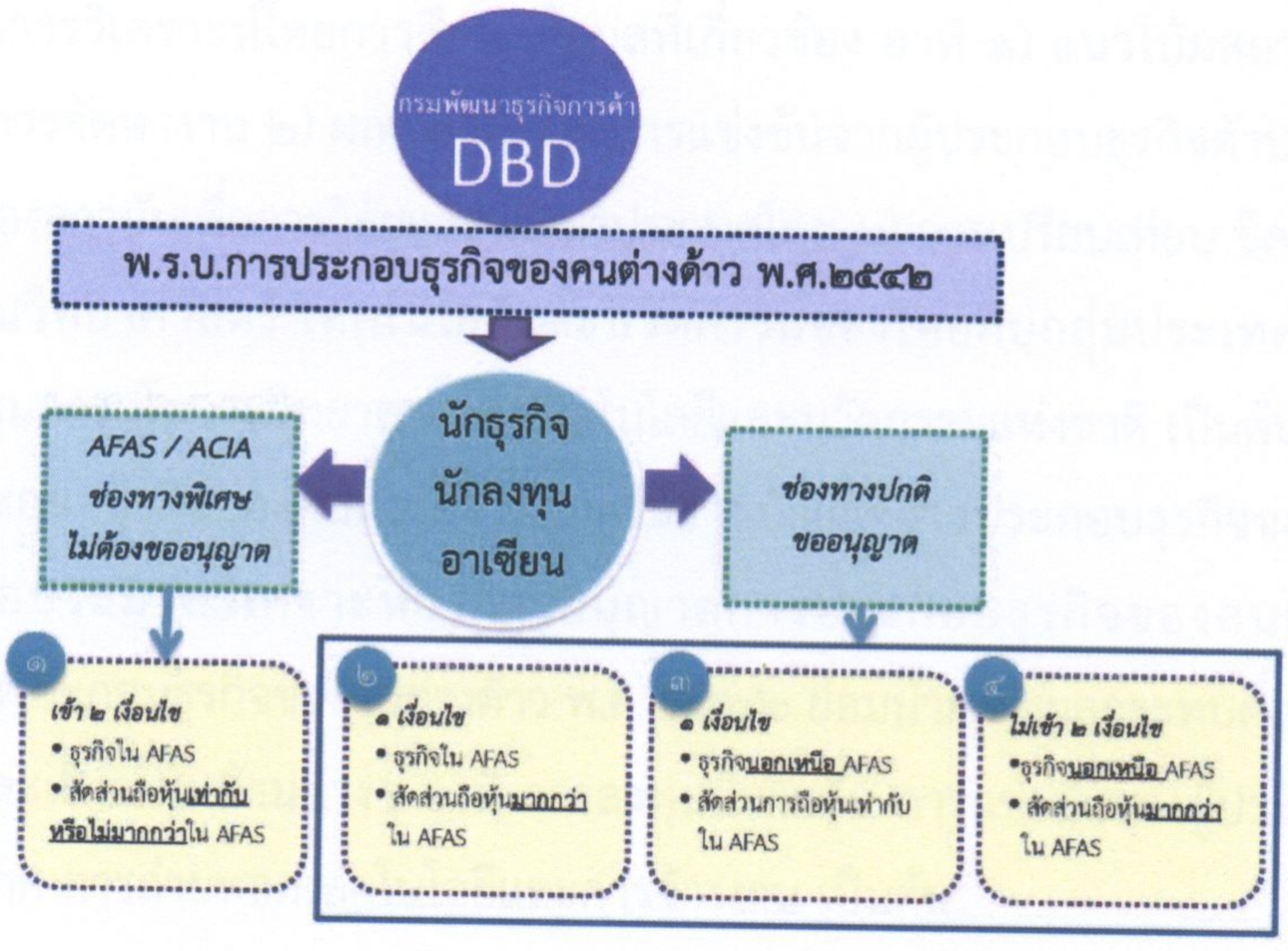
๑) สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศคู่ภาคี ร้อยละ ๙๘ ของการใช้สิทธิตามพันธกรณีและความตกลงระหว่างประเทศเป็นคนต่างด้าวสหรัฐอเมริกาที่ใช้สิทธิตามสนธิสัญญาทางไมตรีและสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา ดังนั้น สภาวะเศรษฐกิจของสหรัฐฯ จึงเป็นปัจจัยหลักที่มีผลกระทบต่อปริมาณหนังสือรับรองตามมาตรา ๑๑ โดยจากสถิติในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เมื่อสหรัฐฯ ประสบปัญหาเศรษฐกิจ ปริมาณหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวลดลงกว่าร้อยละ ๒๕ และเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เมื่อรัฐบาลสหรัฐใช้มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ (Quantitative Easing) ซึ่งมีผลให้เกิดไหลของเงินทุนสู่ต่างประเทศ โดยเฉพาะภูมิภาคเอเชีย ทั้งนี้ การคาดการณ์ว่าเศรษฐกิจสหรัฐในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จะมีอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒.๗ ย่อมส่งผลบวกต่อประมาณการลงทุนในไทยและปริมาณการขอหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวตามลำดับ

ในอีกด้านหนึ่ง เมื่อพิจารณาสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในฐานะประเทศคู่ค้าถึงแม้ไทยจะมีแนวโน้มการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง แต่ความไม่แน่นอนจากปัจจัยเสถียรภาพทางการเมืองของไทยที่อาจจะมีผลต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาลย่อมส่งผลลบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างชาติที่อาจปรับแผนการลงทุนไปยังประเทศเพื่อนบ้านได้

๒) การจัดทำความตกลงการเปิดเสรีทางการค้าของไทย ประเทศไทยได้จัดทำกรอบความตกลงอาเซียน และมีผลบังคับใช้แล้วในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ จำนวน ๒ ฉบับ ได้แก่ (๑) ความตกลงว่าด้วยการลงทุนการบริการอาเซียน (ACIA) เปิดเสรีธุรกิจลงทุน ๕ สาขา (เกษตร ประมง ป่าไม้ เหมืองแร่ การผลิต) และ (๒) ความตกลงว่าด้วยการเปิดเสรีเป็นชุดๆ ทั้งหมด ๑๐ ชุด ณ ปัจจุบัน (ชุดที่ ๘) มีธุรกิจบริการภายใต้พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวที่เปิดเสรีแล้ว จำนวน ๗๖ ธุรกิจ ซึ่งผู้ประกอบการค้าการลงทุนของประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถขอใช้สิทธิตามความตกลงในประเภทธุรกิจและเงื่อนไขที่ไทยได้เปิดเสรีแทนการขออนุญาตการประกอบธุรกิจตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนั้น การมีผลบังคับใช้ของความตกลงดังกล่าวจะเชื่อมโยงกับปริมาณการขอหนังสือรับรองตามมาตรา ๑๑ ที่จะมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นจากผู้ประกอบการของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ทั้งนี้ สถิติการขออนุญาตการประกอบธุรกิจของ

คนต่างด้าวของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ตามมาตรา ๑๗ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๑๗ ของการขออนุญาตทั้งหมด โดยเป็นผู้ประกอบการสิงคโปร์และมาเลเซีย ร้อยละ ๑๔ และร้อยละ ๒ ตามลำดับ

ภาพที่ ๔.๒ การเข้ามาประกอบธุรกิจภายใต้ความตกลงอาเซียนกับพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒

๓) คำขอหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวกรณีได้รับการส่งเสริมการลงทุน

หนังสือรับรองการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปีพ.ศ. ๒๕๕๖ เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ร้อยละ ๗ และในรอบ ๕ ปีที่ผ่านมามีอัตราเติบโตโดยเฉลี่ยต่อปี ร้อยละ ๑๕ โดย ๓ อันดับแรก คือ ๑) ธุรกิจบริการ อาทิ การรับจ้างผลิตแม่พิมพ์ ชิ้นส่วนแม่พิมพ์ บริการด้านคอมพิวเตอร์ (ร้อยละ ๖๒) ๒) ธุรกิจค้าส่ง อาทิ การจัดซื้อจัดหาอุปกรณ์เครื่องจักร เครื่องกล (ร้อยละ ๒๐) และ ๓) ธุรกิจบริการทางวิศวกรรม อาทิ ออกแบบเครื่องกลพลังงานไฟฟ้า การตรวจวิเคราะห์การทำงานและความปลอดภัยของเครื่องจักรและอุปกรณ์สำหรับอากาศยาน (ร้อยละ ๑๕) ซึ่งสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับนโยบายส่งเสริมการลงทุนของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ให้ความสำคัญแก่กิจการสาธารณูปโภคและบริการพื้นฐานกิจการป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อมและอุตสาหกรรมเป้าหมาย เช่น อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า กิจการบริการและสาธารณูปโภค เป็นต้น ดังนั้นจึงประมาณการว่าปริมาณคำขอหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นปีที่ผ่านมา โดยมีปัจจัยสนับสนุนเพิ่มเติม คือ **นโยบายและแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมการลงทุนในระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๖๐)** ที่มุ่งเน้นดึงดูดการลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย อาทิ การเป็นศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมความคิดสร้างสรรค์

อุตสาหกรรมสีเขียวที่มีการสร้างมูลค่าเพิ่ม อาจเป็นปัจจัยสนับสนุนให้คำขอหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายใหม่ เช่น ธุรกิจบริการที่เกี่ยวเนื่องกับทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น

๔.๑.๒ ผลกระทบของการอนุญาตการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวต่อเศรษฐกิจไทย

การวิเคราะห์ผลกระทบของการอนุญาตการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวต่อเศรษฐกิจไทยเป็นการวิเคราะห์โดยการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง อาทิ ๑) แนวโน้มสถานการณ์กำลังแรงงาน ของกรมการจัดหางาน ๒) ผลกระทบของการแข่งขันจากผู้ประกอบธุรกิจค้าปลีกขนาดใหญ่จากต่างประเทศ ของสถาบันเพื่อการวิจัยและพัฒนาประเทศไทย ๓) การเปรียบเทียบ ขีดความสามารถในการแข่งขันด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมของไทยกับกลุ่มประเทศอาเซียนของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับข้อมูลสถิติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อประมวลวิเคราะห์ว่าการอนุญาตการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ ย่อมนำมาซึ่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยทั้งที่เป็นเชิงบวกและเชิงลบในด้านต่างๆ อาทิ การลงทุนที่เพิ่มขึ้น การแข่งขันของผู้ประกอบการและประโยชน์ต่อผู้บริโภค การถ่ายทอดเทคโนโลยีและการจ้างงาน เป็นต้น

ด้านการลงทุน

การเข้ามาประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว นับเป็นส่วนหนึ่งของการนำเงินทุนต่างประเทศเข้ามาในประเทศ ทั้งนี้ การอนุญาตการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ ในช่วงระยะ ๑๔ ปีที่ผ่านมา มีข้อมูลว่าคนต่างด้าวนำเงินเข้ามาลงทุนในไทยสูง ในธุรกิจประเภทธุรกิจบริการทางการเงิน เช่น ธนาคาร ประกันภัย ให้กู้ยืมเงิน ลิสซิ่ง และให้เช่าซื้อ เป็นต้น รวมทั้งการลงทุนในเครื่องจักรและอุปกรณ์การผลิต หรือการเช่าอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเงินลงทุนระยะยาว ก่อให้เกิดการพัฒนาและเพิ่มมูลค่าในสินทรัพย์ถาวร

นอกจากนี้ การเข้ามาประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวยังนำมาซึ่งการลงทุนในอุตสาหกรรมสนับสนุนทั้งในแนวดิ่งและแนวนอน (Horizontal and Vertical Sectors) อันก่อให้เกิดการลงทุนต่อเนื่องและยกระดับอุตสาหกรรมที่อยู่ในห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น อาทิ การประกอบธุรกิจบริการติดตั้ง ซ่อมแซมบำรุงรักษาเครื่องจักรและอุปกรณ์ ธุรกิจบริการให้กู้ยืมเงินแก่บริษัทในเครือในกลุ่มในประเทศไทย เป็นต้น

ด้านการแข่งขันในตลาดสินค้าและบริการ

การอนุญาตการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ นั้น โดยส่วนหนึ่งถือเป็นการเปิดตลาดให้คนต่างด้าวเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศไทยส่งผลให้มีการยกระดับการแข่งขันในตลาดสินค้าและบริการ เนื่องจากธุรกิจของคนต่างด้าวส่วนใหญ่เป็นบริษัทข้ามชาติที่มีความเข้มแข็ง มั่นคงในทรัพยากร ทั้งด้านเงินทุน แรงงาน ตลอดจนการบริหารจัดการระดับมาตรฐานสากล ดังนั้น จึงเป็นโอกาสให้ผู้ประกอบการไทยซึ่งส่วนใหญ่กว่าร้อยละ ๙๙.๖ เป็นธุรกิจ SMEs ขนาดเล็ก ได้พัฒนาเพื่อสร้างความเข้มแข็งของธุรกิจโดยการพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการเมื่อต้องเผชิญกับการแข่งขันในตลาดที่สูงขึ้น เพื่อรักษาส่วนแบ่งของตลาดสินค้าและบริการไว้ ด้วยการแสวงหาโอกาสใหม่ๆ จากการแข่งขันที่รุนแรง อาทิ การแสวงหาพันธมิตรทางธุรกิจ การลดต้นทุน หรือการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

ขณะเดียวกัน เมื่อตลาดสินค้าและบริการมีการแข่งขันย่อมส่งผลดีต่อผู้บริโภคในภาพรวม กล่าวคือ ผู้บริโภคมีทางเลือกในการบริโภคมากขึ้นและได้รับสินค้าและบริการที่มีคุณภาพมากขึ้น ในราคาที่เหมาะสม เนื่องจากการเข้ามาประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวทำให้เกิดการพัฒนารูปแบบ ตลอดจนคุณภาพของสินค้าและบริการที่มีอยู่ในตลาดให้ตอบสนองและตรงกับความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งธุรกิจไทยจำต้องพัฒนามาตรฐานสินค้าและบริการของตนเองเพื่อให้มีคุณภาพมาตรฐานระดับสากลเพื่อแข่งขันในตลาดสำหรับการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค อันจะก่อให้เกิดผลดีต่อเศรษฐกิจไทยในภาพรวม

๔.๒ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในด้านบริหารการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวด้วยสภาพปัญหาทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน ประเทศไทยยังมีความต้องการเงินลงทุนจากต่างประเทศ นอกจากนี้นโยบายเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการในระยะแรก คือ เร่งสร้างความเชื่อมั่นแก่นักลงทุน ทั้งในและนอกประเทศ โดยสร้างบรรยากาศที่ดีสำหรับการลงทุนและแก้ไขกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการเปิดเสรีภายใต้อาเซียน (AEC)

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านการบริหารการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว ควรกำหนดนโยบายสำหรับใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานในสภาวการณ์ทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน ดังนี้

๑) ไม่สมควรแก้ไขพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ ในขณะนี้ เนื่องจากเป็นเรื่องที่อ่อนไหวและส่งผลกระทบต่อบรรยากาศการลงทุนของประเทศ

๒) ใช้มาตรการในด้านการบริหารจัดการในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว ให้มีความคล่องตัว โปร่งใส และสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน โดยมีแผนการดำเนินการดังนี้

แผนระยะสั้น

(๑) การอำนวยความสะดวก (facilitating) ในการขออนุญาตประกอบธุรกิจให้มีขั้นตอนที่ง่าย ชัดเจน โปร่งใส โดยกำหนดแนวทางการพิจารณาอนุญาตการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวเป็นรายธุรกิจ เช่น ธุรกิจบริการ สำนักงานผู้แทนธุรกิจบริการรับจ้างผลิต ธุรกิจบริการคู่สัญญากับภาครัฐ/เอกชน ธุรกิจบริการให้คำปรึกษาด้านบัญชี เป็นต้น และปรับปรุงขั้นตอนการจัดเตรียมคำขอให้ง่ายขึ้น

สำหรับกรณี AEC จัดทำ Fast track lane สำหรับคนเอเซียนที่เข้ามาแจ้งขอหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจ โดยจัดเตรียมบุคลากรที่พร้อมให้บริการอย่างมืออาชีพ มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการบริการอย่างเพียงพอ

(๒) จัดทำและวิเคราะห์ข้อมูลทางธุรกิจ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสนับสนุน สำหรับการเจรจาความตกลงในอนาคต

(๓) ปรับปรุงประเภทธุรกิจที่ควบคุมและเงื่อนไขการประกอบธุรกิจเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะธุรกิจแต่ละประเภทและไม่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจ โดยการทบทวนประเภทธุรกิจที่ควบคุมท้ายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว การปรับปรุงทุนต่อเงินกู้ เป็นต้น

แผนระยะยาว

(๑) ศึกษาการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว โดยศึกษาปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย ธุรกิจที่ควบคุมในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ และกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวของประเทศต่างๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาแก้ไขกฎหมายต่อไป

(๒) แก้ไขบทบัญญัติมาตรา ๑๐โดยเพิ่มข้อยกเว้นการบังคับใช้เรื่องทุนขั้นต่ำ เนื่องจากคนต่างด้าวที่ประกอบธุรกิจตามความตกลงที่ประเทศไทยเป็นภาคีหรือมีความผูกพันตามพันธกรณีตามบทบัญญัติมาตรา ๑๐ จะถูกบังคับใช้เรื่องทุนขั้นต่ำตามมาตรา ๑๔ ซึ่งทำให้กฎหมายขัดกับความตกลงในเรื่องหลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ ซึ่งเห็นว่าจำเป็นต้องแก้ไขโดยยกเว้นให้คนต่างด้าวที่ประกอบธุรกิจโดยสนธิสัญญาหรือความผูกพันตามพันธกรณีไม่ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดเรื่องทุนขั้นต่ำ

ผลกระทบ หากไม่แก้ไขจะทำให้คนชาติของประเทศคู่ภาคีที่ประสงค์เข้ามาประกอบธุรกิจโดยความตกลงไม่ได้รับการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติในเรื่องการมีทุนขั้นต่ำ ทำให้กฎหมายขัดกับหลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ

ทั้งนี้การแก้ไขปัญหานี้ มีวิธีเดียวคือ แก้ไขกฎหมายมาตรา ๑๐ ให้ยกเว้นเรื่องทุนขั้นต่ำ เพราะถึงแม้จะออกกฎกระทรวงเป็นการชั่วคราว แต่เมื่อถึงกำหนดเวลา พ.ศ. ๒๕๖๒ คนชาติของประเทศคู่ภาคีก็ต้องนำเงินทุนขั้นต่ำเข้ามาตามกฎหมาย นอกจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้าจะออกกฎกระทรวงขอขยายระยะเวลาการนำส่งทุนขั้นต่ำเข้ามาประเทศไทยแก่ประเทศคู่ภาคีต่อไปอีก

บรรณานุกรม

หนังสือ

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ต้นสายปลายทางธุรกิจ ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๕๖)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙)

นโยบายรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๕๖

แผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖

พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒

บทความ

พรเทพ เบญญาอภิกุล GATS ความตกลงว่าด้วยการค้าบริการ โครงการ WTO Watch
(จับกระแสองค์การการค้าโลก) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ๒๕๔๘

รศ.ดร.อภิญญา เลื่อนฉวี กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ กรุงเทพ : วิญญูชน ๒๕๕๒ หน้า ๓๐๖ – ๓๐๗

ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจ ธนาคารไทยพาณิชย์
"ประเทศไทยจะได้รับผลกระทบและมีโอกาสอย่างไรจาก AEC"

ศ.ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ นักวิชาการอาวุโส
"ข้อมูลการสัมมนาอนาคตประเทศไทยในเศรษฐกิจอาเซียน"

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ "ทำความรู้จักอาเซียน"
แหล่งที่มา http://www.dhn.go.th/images/stories/accinfo/asean/aec.pdf ๗ มิ.ย.๒๕๕๖

กองวิจัยตลาดแรงงาน ฝ่ายวิเคราะห์ตลาดแรงงาน เงื่อนไขเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีใน
ประชาคมอาเซียน , กรุงเทพ : กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน , ๒๕๕๓

ภาคผนวก

ก กฎกระทรวง กำหนดทุนขั้นต่ำและระยะเวลาในการนำหรือส่งทุนขั้นต่ำเข้ามาใน ประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ ๔๘

ข กฎกระทรวง กำหนดทุนขั้นต่ำและระยะเวลาในการนำหรือส่งทุนขั้นต่ำเข้ามาใน ประเทศไทย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๗ ๕๑

ค กฎกระทรวง กำหนดทุนขั้นต่ำและระยะเวลาในการนำหรือส่งทุนขั้นต่ำเข้ามาใน ประเทศไทย (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๒ ๕๔

กฎกระทรวง

กำหนดทุนขั้นต่ำและระยะเวลาในการนำหรือส่งทุนขั้นต่ำเข้ามาในประเทศไทย

พ.ศ. ๒๕๔๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ และมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งตามมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๕ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ทุนขั้นต่ำที่คนต่างด้าวใช้ในการเริ่มต้นประกอบธุรกิจในประเทศไทยตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง ต้องมีจำนวนตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไป

ข้อ ๒ ทุนขั้นต่ำที่คนต่างด้าวใช้ในการเริ่มต้นประกอบธุรกิจในประเทศไทยตามมาตรา ๑๔ วรรคสอง ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้าของค่าเฉลี่ยต่อปีของประมาณการรายจ่ายในการประกอบธุรกิจสำหรับแต่ละธุรกิจของคนต่างด้าวนั้น เป็นเวลาสามปี แต่ทั้งนี้ต้องมีจำนวนตั้งแต่สามล้านบาทขึ้นไปสำหรับแต่ละธุรกิจ

ในกรณีที่ระยะเวลาการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวนั้นไม่ถึงสามปี ให้เฉลี่ยตามระยะเวลาที่ประกอบธุรกิจนั้น โดยให้คิดเฉลี่ยต่อปีของระยะเวลาที่ประกอบธุรกิจเป็นเกณฑ์ แต่ทั้งนี้ต้องมีจำนวนตั้งแต่สามล้านบาทขึ้นไป

ประมาณการรายจ่ายตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า จำนวนเงินที่คนต่างด้าวจะใช้ในประเทศไทยสำหรับการประกอบธุรกิจเพื่อให้ได้มาซึ่งสินทรัพย์ถาวรและเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการประกอบธุรกิจในแต่ละปี

ข้อ ๓ คนต่างด้าวซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาหรือเป็นนิติบุคคลที่ไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทย ต้องนำหรือส่งเงินตราต่างประเทศที่เป็นทุนขั้นต่ำเข้ามาในประเทศไทยให้ครบตามเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ ๑ หรือข้อ ๒ แล้วแต่กรณี ภายในเวลาสามปีนับแต่วันที่เริ่มต้นประกอบธุรกิจตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง หรือวันที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๔ วรรคสอง โดยในสามเดือนแรกต้องนำหรือส่งเข้ามาไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้าของทุนขั้นต่ำ และต้องให้ครบร้อยละห้าสิบของทุนขั้นต่ำภายในหนึ่งปี ส่วนที่เหลือให้นำหรือส่งเข้ามาปีละไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้าของทุนขั้นต่ำ

ในกรณีที่ระยะเวลาในการประกอบธุรกิจไม่ถึงสามปี ต้องนำหรือส่งเงินทุนขั้นต่ำเข้ามาภายในเวลาหกเดือนนับแต่วันที่เริ่มต้นประกอบธุรกิจตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง หรือวันที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๔ วรรคสอง

ข้อ ๔ ให้คนต่างด้าวแสดงหลักฐานการนำหรือส่งทุนขั้นต่ำเข้ามาในประเทศไทย พร้อมทั้งคำนวณเป็นเงินตราไทยโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยนตามอัตราอ้างอิงในวันที่นำหรือส่งทุนขั้นต่ำเข้ามาในประเทศไทยเป็นเกณฑ์ โดยยื่นต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้าภายในสิบห้าวันนับแต่วันนำหรือส่งทุนขั้นต่ำเข้ามาในประเทศไทย

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๕

อดิศัย โพธารามิก

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศไทยต้องมีทุนขั้นต่ำที่ใช้ในการเริ่มต้นประกอบธุรกิจตามจำนวนที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง และให้กำหนดระยะเวลาที่ต้องนำหรือส่งทุนขั้นต่ำเข้ามาในประเทศไทยได้ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

กำหนดทุนขั้นต่ำและระยะเวลาในการนำหรือส่งทุนขั้นต่ำเข้ามาในประเทศไทย (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๔๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ และมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๕ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความในข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวงกำหนดทุนขั้นต่ำและระยะเวลาในการนำหรือส่งทุนขั้นต่ำเข้ามาในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๓ ภายใต้บังคับข้อ ๓/๑ คนต่างด้าวซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่ไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทยต้องนำหรือส่งเงินตราต่างประเทศที่เป็นทุนขั้นต่ำเข้ามาในประเทศไทยให้ครบตามเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ ๑ หรือข้อ ๒ แล้วแต่กรณี ภายในเวลาสามปีนับแต่วันที่เริ่มต้นประกอบธุรกิจตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง หรือวันที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๔ วรรคสอง โดยในสามเดือนแรกต้องนำหรือส่งเข้ามาไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้าของทุนขั้นต่ำ และต้องให้ครบร้อยละห้าสิบของทุนขั้นต่ำภายในหนึ่งปี ส่วนที่เหลือให้นำหรือส่งเข้ามาปีละไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้าของทุนขั้นต่ำ

ในกรณีที่ระยะเวลาในการประกอบธุรกิจไม่ถึงสามปี ต้องนำหรือส่งเงินตราต่างประเทศที่เป็นทุนขั้นต่ำเข้ามาภายในเวลาหกเดือนนับแต่วันที่เริ่มประกอบธุรกิจตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง หรือวันที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๔ วรรคสอง”

ข้อ ๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๓/๑ และข้อ ๓/๒ แห่งกฎกระทรวงกำหนดทุนขั้นต่ำและระยะเวลาในการนำหรือส่งทุนขั้นต่ำเข้ามาในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๕

“ข้อ ๓/๑ คนต่างด้าวตามข้อ ๓ ที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทยโดยสนธิสัญญาทวิภาคีที่ประเทศไทยเป็นภาคีซึ่งให้สิทธิเป็นการยกเว้นแก่คนชาติภาคีอีกฝ่ายหนึ่งเป็นการต่างตอบแทน ต้องนำหรือส่งเงินตราต่างประเทศที่เป็นทุนขั้นต่ำเข้ามาในประเทศไทยให้ครบตามเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ ๑ หรือข้อ ๒ แล้วแต่กรณี ภายในเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๓/๒ คนต่างด้าวที่เป็นนิติบุคคลจดทะเบียนในประเทศไทยซึ่งประกอบธุรกิจในประเทศไทยโดยสนธิสัญญาทวิภาคีที่ประเทศไทยเป็นภาคีซึ่งให้สิทธิเป็นการยกเว้นแก่คนชาติภาคีอีกฝ่ายหนึ่งเป็นการต่างตอบแทน หากปรากฏว่านิติบุคคลนั้นมีทุนขั้นต่ำไม่ครบตามเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ ๑ หรือข้อ ๒ แล้วแต่กรณี ในวันที่เริ่มต้นประกอบธุรกิจหรือวันที่ได้รับหนังสือรับรอง ให้นำหรือส่งเงินตราต่างประเทศที่เป็นทุนขั้นต่ำเข้ามาในประเทศไทยให้ครบตามเกณฑ์ดังกล่าวภายในเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ”

ข้อ ๓ คนต่างด้าวซึ่งได้ประกอบธุรกิจในประเทศไทยโดยสนธิสัญญาทวิภาคีที่ประเทศไทยเป็นภาคีซึ่งให้สิทธิเป็นการยกเว้นแก่คนชาติภาคีอีกฝ่ายหนึ่งเป็นการต่างตอบแทนก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับแต่ยังไม่ได้นำหรือส่งเงินตราต่างประเทศที่เป็นทุนขั้นต่ำเข้ามาในประเทศไทยให้ครบตามเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ ๑ หรือข้อ ๒ แล้วแต่กรณี ต้องดำเนินการให้ครบตามเกณฑ์ดังกล่าวภายในเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๗

วัฒนา เมืองสุข

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่ประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามสนธิสัญญาทวิภาคีที่ประเทศไทยเป็นภาคีซึ่งให้สิทธิเป็นการยกเว้นแก่คนชาติภาคีอีกฝ่ายหนึ่งเป็นการต่างตอบแทน แต่เนื่องจากกฎกระทรวงกำหนดทุนขั้นต่ำและระยะเวลาในการนำหรือส่งทุนขั้นต่ำเข้ามาในประเทศไทยที่ใช้บังคับในปัจจุบันยังไม่สอดคล้องกับพันธกรณีดังกล่าว จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

กำหนดทุนขั้นต่ำและระยะเวลาในการนำหรือส่งทุนขั้นต่ำเข้ามาในประเทศไทย (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ และมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๓๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในข้อ ๓/๑ และข้อ ๓/๒ แห่งกฎกระทรวงกำหนดทุนขั้นต่ำและระยะเวลาในการนำหรือส่งทุนขั้นต่ำเข้ามาในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงกำหนดทุนขั้นต่ำและระยะเวลาในการนำหรือส่งทุนขั้นต่ำเข้ามาในประเทศไทย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๓/๑ คนต่างด้าวตามข้อ ๓ ซึ่งประกอบธุรกิจในประเทศไทย โดยสนธิสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคีหรือมีความผูกพันตามพันธกรณีซึ่งให้สิทธิเป็นการยกเว้นแก่คนชาติภาคีอีกฝ่ายหนึ่งเป็นการต่างตอบแทน ต้องนำหรือส่งเงินตราต่างประเทศที่เป็นทุนขั้นต่ำเข้ามาในประเทศไทยให้ครบตามเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ ๑ หรือข้อ ๒ แล้วแต่กรณี ภายในเวลาสิบห้าปี นับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๓/๒ คนต่างด้าวซึ่งเป็นนิติบุคคลจดทะเบียนในประเทศไทย ซึ่งประกอบธุรกิจในประเทศไทยโดยสนธิสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคีหรือมีความผูกพันตามพันธกรณี ซึ่งให้สิทธิเป็นการยกเว้นแก่คนชาติภาคีอีกฝ่ายหนึ่งเป็นการต่างตอบแทน หากปรากฏว่านิติบุคคลนั้นมีทุนขั้นต่ำไม่ครบตามเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ ๑ หรือข้อ ๒ แล้วแต่กรณี ในวันที่เริ่มต้นประกอบธุรกิจหรือวันที่ได้รับหนังสือรับรอง ให้นำหรือส่งเงินตราต่างประเทศที่เป็นทุนขั้นต่ำเข้ามาในประเทศไทยให้ครบตามเกณฑ์ดังกล่าวภายในเวลาสิบห้าปี นับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ”

ข้อ ๓ คนต่างด้าวซึ่งได้ประกอบธุรกิจในประเทศไทยโดยสนธิสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคีหรือมีความผูกพันตามพันธกรณีซึ่งให้สิทธิเป็นการยกเว้นแก่คนชาติภาคีอีกฝ่ายหนึ่งเป็นการต่างตอบแทนก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ แต่ยังไม่ได้นำหรือส่งเงินตราต่างประเทศที่เป็นทุนขั้นต่ำเข้ามาในประเทศไทยให้ครบตามเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ ๒ ต้องดำเนินการให้ครบตามเกณฑ์ดังกล่าวภายในเวลาสิบปี นับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

พรทิวา นาคาศัย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่กฎกระทรวงกำหนดทุนขั้นต่ำและระยะเวลาในการนำหรือส่งทุนขั้นต่ำเข้ามาในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้คนต่างด้าวซึ่งประกอบธุรกิจในประเทศไทยโดยสนธิสัญญาทวิภาคีที่ประเทศไทยเป็นภาคีซึ่งให้สิทธิเป็นการยกเว้นแก่คนชาติภาคีอีกฝ่ายหนึ่งเป็นการต่างตอบแทน ต้องนำหรือส่งเงินตราต่างประเทศที่เป็นทุนขั้นต่ำเข้ามาในประเทศไทยภายในเวลาห้าปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ซึ่งระยะเวลาดังกล่าวจะสิ้นสุดลงในวันที่ ๓๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ ประกอบกับในปัจจุบันประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามสนธิสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคีหรือมีความผูกพันตามพันธกรณีซึ่งให้สิทธิเป็นการยกเว้นแก่คนชาติภาคีอีกฝ่ายหนึ่งเป็นการต่างตอบแทน ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามพันธกรณีดังกล่าว จึงสมควรขยายระยะเวลาการนำหรือส่งทุนขั้นต่ำเข้ามาในประเทศไทย สำหรับคนต่างด้าวซึ่งประกอบธุรกิจในประเทศไทยโดยสนธิสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคีหรือมีความผูกพันตามพันธกรณีซึ่งให้สิทธิเป็นการยกเว้นแก่คนชาติภาคีอีกฝ่ายหนึ่งเป็นการต่างตอบแทนออกไปอีกเป็นเวลาสิบปี จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นามสกุล นางสาวสุภารัตน์ ฮุนพงษ์สิมานนท์

วุฒิการศึกษา บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์ (นิด้า)

ประสบการณ์การรับราชการ

ตุลาคม ๒๕๔๒ – กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓	นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว
กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ – กันยายน ๒๕๕๓	ผู้อำนวยการสำนักบริหารยุทธศาสตร์ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า
ตุลาคม ๒๕๕๔ – สิงหาคม ๒๕๕๕	ผู้อำนวยการสำนักบริหารการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว กรมพัฒนาธุรกิจการค้า
กันยายน ๒๕๕๕ – พฤศจิกายน ๒๕๕๖	ผู้อำนวยการสำนักบริหารคลัง กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

ตำแหน่งปัจจุบัน และสถานที่ทำงาน

นักวิชาการพาณิชย์เชี่ยวชาญ
กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์
๔๔/๑๐๐ ถ.นนทบุรี ๑ ต.บางกระสอ
อ.เมือง จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐